...Ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 129 (6058) | 1950 оной июнин 27, вторник | Сэн 20 мүнгэн

МАЛШАДАЙ ДУНДА ЯБУУЛАГДАДАГ ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИИЕ УЛАМ ШАНГАДХАХА

Манай республикын олон мянга толгой адуу мал мүнөө зунай бэлшээридэ ябажа байна. Советскэ оронойгоо, колхозууд ба колхозуудайнгаа энэ асари ехэ хорин баялиг малажалай хүдэлмэрилэгшэд: һаалишад ба малаа адуулагшад, хонишод ба үхэрүүшэд харижа, оролдосотойгоор бэлшээн таргалуулжа, ашаг шэмыень арбидхажа байна. Малшад мүнөө үбэлэй үеынхидэл адли бэшэ бөөнөөрөө, нэгэ газарта байнагүй, харин таба арбаараа тараагдаад ажаллажа байна. Тэдэнэр олондоо ногооной һайнине, уһанай шанаргалһые бэдэрээд, — хаанашье малаа бэлшээнэ. Тэдэнэр колхозой центрһээ таби жара ба түмэн модоной газарта хада хангай хормойгоор, уһан голой эрьеэр, үргэн талын дундуур үнэн сэхээр ажаллан, нинтынгээ һүрэгые хон ба ашагтай болгохын түлөө тэмсэжэ ябанад.

Ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ талаар парти ба правительствын табиһан хүндэтэй ба харюусалгатай зорилгые зунай бэлшээриин үедэ дүүргэхэдэнь малажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ партиин ба комсомольско организацинууд халуун туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

Советскэ арадай бүхы илалтануудые эмхидхэгшэ ба зоригжуулагша, дайн байлдаанда хатуужаһан тэрэнэй авангард—большевистскэ парти болбол арад зоной зориг бадаруулха, тэдэнние барилшэлжүүдтэй тэмсэхээр зорюулжа тон баян дүй дүршэлтэй болоон байна. Теэд энэ дүй дүршэл зарим газарта муугаар хэрэглэгдэнэ. Нёдондо жэл зарим аймагуудай партиина ба советскэ органууд малшадай дунда политическэ, ойлгуулламжын хүдэлмэрие муугаар эмхидхэжэ дээрэһээнь, тинин малшадые шэн зорилто, габшагай ажалда зоригжуулжа шадаагүй дээрэһээнь, малай тоо толгойые олоор хорооһон, ашаг шэмэншье бага болоһон байжа юм. Инмэ байдал Курумканай аймагай колхозуудта үзэгдэн һэн. Нёдондонойноо энэ хадгаламаар үрэ дүнгүүдһэ Курумканай аймагай ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдтөө зохистой һургаал хээ гү? Үгы. Мүнөө зун урдынхидаал адли хэлэшэгүй муугаар малшадай дунда политическэ ба культурна хүдэлмэри ябуулагдажа байна.

Мүн Баргажанай ба Ахын аймагуудта малшадай дунда политическэ ба культурна хүдэлмэри тиимэл муугаар эмхидхэгдэжэн байжа юм. Тэдэ, дурсагдаһан аймагуудай партиина ба советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэд иимэ байдалда хамаагүйгөөр хандагад.

Манай республикын партиина организацинууд большевистскэ стильтэйгээр, большевистскэ удха ба формотойгоор бүхы хүдэлмэрэе ябуулха, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин баян дүй дүршэл ба формонуудые дүүрэнээр хэрэглэхэ ёһотой.

Түбхын түрүүндэ парторганизацинууд хадаа малажалай бүхы точконууд дээгүүр коммунистнууд, комсомолецууд ба партиина бэшэ эдэбхитэйшэд хүсые зүбөөр хубаарилан табиха, точко бүхэндэ агитаторые үгэхэ, точко бүхэнэй малшадые партиина нүлөөдөө абаха уялгатай. Болохо болохоор газарнуудта партиина ба партиин—комсомольско группануудые эмхидхэжэ шухала. Гадна лекци, элидхэл, хөөрэлдөө, политинформаци хэрэглэлгые, газетэ ба ном уншалгые, «Дайшалхы хуудаһануудай» гаргалгые дүүрэн хэмжээгээр ябуулха шухала. Мүн кино харуулга эмхидхэхын тулада аймагуудай организацинууд ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хэжэ болохоор юумые дүүрэн хэхэ ёһотой.

Культурна хүдэлмэрие эмхидхэн табилгада хүдөөгэй ба колхозно клубууд ехэхэн үүргэ гүйсэдхэхэ байна. Тэдэнэр хадаа агитбригадануудые эмхидхэжэ, бишыханшье һаа программатай концертнүүдые фермэ ба гүүртынхидтэ харуулжа шадаха байна бшуу. Мүнөө зунай сагта хүдөө нютагуудаар багшанар, ахалагша классуудай һурагшанар, городуудай техникумүүд ба институдуудай студентнүүд амаржа байна. Эдэнние политическэ ба культурна хүдэлмэридэ хабаадуулха шухала.

Ингээд байхада, малшадай дунда, илангаяа зунай үедэ, эрхим һайнаар политическэ хүдэлмэри ябуулха арга хэрэгсэлшье, хүсэ шадалшье бии. Тиимэһээ, хүнүүд гүйдэ, аргагүйдэ шалтаха гээшэ үгы хэлэгүй, харюусалгагүй ябадал мүн.

Политическэ хүдэлмэри миин хоохон формо бэшэ, юундэшье хамаагүйгөөр ябуулагдадаг бэшэ, харин ямар нэгэн тусхай политическэ гү, али экономическэ зорилго дүүргэхын тулада ябуулагдадаг. Тиин, малшадай дунда ябуулагдаха политическэ хүдэлмэри хадаа ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ тухай парти ба правительствын агуухэ программые бэелүүлгэдэ зорюулагданхай. Эгээл энээнние большевистскэ агитаторнууд ойлгожо, бүхы агитационно хүдэлмэреэ бодото ажабайдал ба зорилготой барисаатайгаар ябуулха ёһотой.

Большевистскэ агитатор болбол социалистическэ Эхэ оронойнгоо агуухэ түрэлтэнүүдай ба коммунизм байгуулхын түлөө баатар тэмсэлэй жэшээнүүдээр советскэ арадые хүмүүжүүлхэ ба зоригжуулха ёһотой. Һая болоожо үнгэрһэн СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүдтэй арад зониие һайса танилсуулха, тэдэ шиидхэбэринүүд манай Эхэ оронөй дээшэ саашаа һайжаралтын хараа программа мүн гэжэ ойлгуулха, бүри эршэмтэйгээр, бүри һайнаар ажалаар урялха хэрэгтэй.

Зунай шанга нарандашье, аадар бороондошье, үбэлэй шуурганай һалхи жабарташье, саһа шуурганайшье хамаагүй—хёрхо хурсаар манай адуу малые харууһалжа, ашаг шэмыень дэлгэрүүлжэ ябаһан малшадай политическэ, культурна ба материальна эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангаха гээшэ — бүхы партиина ба советскэ органуудай, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй арюун уялга, нэрэ түрын хэрэг мүн.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Литовско ССР-эй оперо ба баледэй театрын артист К. Петраускаста СССР-эй арадай артистын хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо тухай

Советскэ искусствые хүгжөөлтэдэ гайхамшагта габъяа гаргаһанайнь түлөө Литовско ССР-эй оперо ба баледэй театрын артист Петраускас Кипраста СССР-эй арадай артистын хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Н. ШВЕРНИК.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **А. ГОРКИН.**

Москва, Кремль. 1950 оной июнин 23.

БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДУУДАЙ АНХАРАЛДА

Энэ оной июлин 1-эй үдэрэй 3 часта Улан-Удэ городой Советүүдэй Хоёрдохи Байшангай Сталинска зал соо сесси нээгдэхэнь.

Ерэһэн депутадуудые буридхэлгэ Соведүүдэй 1-дэхи байшангай хоёрдохи дабхарта, 54-дэхи комната соо хэгдэхэ байна. Телефон 4—47, 5—86.

Татарска АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ Татарска АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ ВКП(б)-гэй Татарска Обкомдо

ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба Бүхэсоюзна коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин Центральна Комитет болбол республикынь гушан жэлэй ойн үдэртэ Советскэ Татарин хүдэлмэришэдтэ, колхознигуудта, интеллигенцидэ, бүхы ажалшадта баяр хүргэнэ.

Большевистскэ партиин хүтэлбэри доро, агуухэ ород арадай туһаламжаар, олонациональна Советскэ Союзай бүхы арадуудтай хани барисаатайгаар ябажа, Татарин ажалшад болбол ажахын ба культурна байгуулалтада ехэнүүд амжалтануудые туйлаба. Республика дотор нефтиин ба машино-бүтээлгын промышленностиин шэнэ байгуулагдаа, промышленностиин хүнгэн, эдеэ хоолой, сааһанай, ой модоной ба бусад һалбаринуудай түрүү техникээр зэбсэгжэһэн хэдэн арбаад предприятинууд бариигдаа. Колхозно байгуулалтын илаһанай ашаа үрөөр Татарин гээгдэнги байһан таряашанай хүдөөгэй жэжэ ажахы социалистическэ, механизированнэ хүдөөгэй томо ажахы болобо.

Ленинско-сталинска национальна политика татарска арадай культурын бадаралтые хангаба. Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин урда тээ Татарин арад зоной 80 гаран процентнь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһан юм. Советскэ засагай он жэлнүүдтэ Татари болбол нэлэнхы дээрээ үзэг бэшэг мэдэхэ республика болоожо, һургуулинууд ба культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай тон олоороо бии болоо. Национальна интеллигенциин олон тоото кадрнууд урган гаража, наука, культура, литература ба искусствын хүгжэлтэдэ өөһэдынгөө хубита нэмэринүүдые оруулһан байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайн болоһон жэлнүүдтэ Татарска АССР-эй ажалшад болбол манай Эхэ оронөй эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалай түлөө шэн зориггойгоор тэмсэһэн, мүн дайнай хойто тээхи табан жэл соо республикынгаа арадай ажахые хүгжөөн дэбжээхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байнад.

ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба Бүхэсоюзна коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин Центральна Комитет болбол Татарска Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын бии болоһонһоо хойшо 30 жэл гүйсэнэнтэй дашарамдуулан тэрэнэй хүдэлмэришэдые, колхознигуудые, интеллигенциие, бүхы ажалшадые амаршалаад, Советскэ Татарин ажалшад болбол манай агуухэ социалистическэ Эхэ оронөй аша туһада промышленностиие, хүдөө ажахы ба культурна байгуулалтые дам саашадань хүгжөөхэ эрэтэ өөһэдынгөө бүхы хүсые үгэхэдэнь бата байдаа найдажа байһанаа мэдүүлнэ.

ССР СОЮЗАЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

БҮХЭСОЮЗНА КОММУНИСТИЧЕСКЭ (большевигүүдэй) ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ

Татарска Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй Президиумдэ

Советскэ Социалистическэ Республиканүүдай Союзай Верховно Соведэй Президиум болбол Татарска Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын бии болоһонһоо хойшо гушан жэл гүйсэһэнтэй дашарамдуулан Татарин хүдэлмэришэдые, колхозникуудые ба интеллигенциие халуунаар амаршална.

Татарин ажалшад болбол Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро, агуухэ ород арадай ахадүүгэй туһаламжаар, СССР-эй бусад арадуудтай хани барисаатайгаар ябажа, үнгэрэгшэ 30 жэлэй турша соо ажахын ба культура байгуулалтада, өөрынгөө материальна тэнигэлн байдалые дээшэлүүлгэдэ ехэ амжалтануудые туйлаба. Республика дотор хэдэ хэдэн томонууд промышленна предприятинууд байгуулагдаа, промышленностиин шэнэ һалбари—нефтиин промышленность түргэнөөр хүгжэжэ байна. Колхозно байгуулалтын илаһанай ба хүдөө ажахын түрүү техникын нэбтэрһэнэй ашаар республикын социалистическэ хүдөө ажахы үндэр хэмжээе туйлаба.

Ленинско-сталинска национальна политикые бэелүүлһэнэй үндэһэн дээрэ Татарин ажалшад болбол культурна байгуулалтада ехэ амжалтануудые туйлаба. Республика дотор һургуулинууд, дунда һургуулинууд, театрнууд, кино ба культурно-гэгээрэлэй бусад эмхи зургаанууд тон олоор байгуулагданхай. СССР-эй наукануудай Академиин филиалай бии болоһон, дээдэ һургуулинууд ба научно-шэнжэлэлгын институдууд хэдэ хэдэеэрээ нээгдэһэн, газетэнүүд, журналнууд ба уранһайханай литература түрэлхи хэлэн дээрээ гаргадаг ушар национальна интеллигенциин кадрнуудай саг үргэлжэ ургалтые хангана.

Татарин ажалшад болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай болоһон жэлнүүдтэ Советскэ Союзай бүхы арадуудтай хамтадаа немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүүсэн эрэлхэг зориггойгоор дайлалдаһан ба ара тылдэ шэн зориггойгоор ажал хэһэнээрээ дайсаниие илахада туһалһан байна.

Советскэ Социалистическэ Республиканүүдай Союзай Верховно Соведэй Президиум болбол дайнай хойто тээхи Сталинска табанжэлые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ шэнэхэн амжалтануудые туйлахыень Татарска Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын хүдэлмэришэдтэ, колхозникуудта ба интеллигенцидэ хүсэжэ, республикын ажахы ба культурые дам саашадань һалбаруулан бадаруулхын түлөө, Советскэ Социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө хойшоошье эсэлтэ сусалтагүйгөөр тэмсэхэдэнь бата байдаа найдажа байһанаа мэдүүлнэ.

СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАНҮҮДАЙ СОЮЗАЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ.

Татарска АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ Татарска АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ ВКП(б)-гэй Татарска Обкомдо

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй Президиум ба Министрнүүдэй Совет болбол Татарска Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын бии болоһонһоо хойшо гушан жэл гүйсэнэнтэй дашарамдуулан, Татарин хүдэлмэришэдые, колхозникуудые ба интеллигенциие халуунаар амаршална.

Большевистскэ партиин ба советскэ Правительствын үдэр бүриин анхаралай ашаар, агуухэ ород арадай ахадүүгэй туһаламжаар Татарска АССР-эй ажалшад болбол советскэ засагай оршоно байгаа он жэлнүүдтэ ажахын ба культурна байгуулалтада, материальна тэнигэлн байдалаа дээшэлүүлгэдэ ехэнүүд амжалтануудые туйлаба.

Республика дотор промышленна томонууд предприятинууд байгуулагдаа, нефтиин промышленность шэнээр бии болгогдожо, түргэнөөр хүгжэжэ байна, түрүү техникээр зэбсэгжэһэн социалистическэ хүдөө ажахы ургажа ба бэхижэжэ байна. Олон тоото һургуулинууд, дээдэ ба дунда һуралсалай газарнууд, научно-шэнжэлэлгын институдууд, библиотекэнүүд болон культурно-гэгээрэлэй бэшэ эмхи зургаанууд хүдэлмэрилнэ. Национальна интеллигенциин кадрнууд урган гараа.

Эдэ амжалтанууд болбол ленинско-сталинска сэсэмэргэн национальна политикын ба Советскэ Союзай арадуудай ахадүүгэй эбдэршэгүй хани барисаанай илан мандаһанай тодо һонор гэршэ мүн.

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй Президиум ба Министрнүүдэй Совет болбол Татарска Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын ажалшад хадаа республикынгаа арадай ажахы ба культурые дам саашадань хүгжөөн дэбжээхын түлөө хойшо хойшодоошье шэн зориггойгоор тэмсэжэ, коммунизм байгуулалтын агуухэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа үгэхэ бээзэ гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлнэ.

РОССИЙСКА СОВЕТСКЭ ФЕДЕРАТИВНА СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКЫН ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ

РОССИЙСКА СОВЕТСКЭ ФЕДЕРАТИВНА СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКЫН МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

Чехословацка Республикын ажалшадай делегаци нүхэр И. В. Сталинда бэлэгтэйгээр Москвада ерэбэ

Чехословацка Республикын ажалшадай делегаци Металлистнүүдай профсоюзай Центральна комитедэй Генеральна секретарь Вацлов Гавелкын түрүүтэйгээр июнин 23-да Москвада ерэбэ. Тэрэнэй составта чехословацка национализированна предприятинуудай хэдэ хэдэн хүдэлмэришэд ба инженернүүд ороно. Делегаци болбол хизааргүй ехэ инаг дуратай байһанайнгаа ба немецко-фашистска булимтарагшадһаа сүлөөлһэнэй түлөө баяр баясхалайнгаа тэмдэг болгон, нүхэр Сталинда бэлэглэхын тулада чехословацка ажалшадай ехээр оролдожо бүтээһэн паровоз ба салон-вагон нүхэр И. В. Сталиниие нигэжэ хадаһан нэрэлдэг юм. Тус локомотивые «Шкода» гэжэ заводой эрхим хүдэлмэришэд ба инженернүүд бүтээгээ. Зөөлэн гоёор хэгдэһэн салон-вагониие «Татра» гэжэ пражска вагон бүтээлгын заводой ажалшад бүтээгээ. Тэрээн соонь хүдэлмэрилхэ уужам кабинет, унтаха купе, ванна, кухня тухээргэдэнхэй. Бэшэгэй столой һугалга соо—тамхи татаха элдэб трубканууд, тамхин, папиросууд бии. Ханаарнь нүхэр И. В. Сталинай ажабайдалай шухала он үдэрнүүд ба ажал-ябуулганууды үзүүлһэн гараар нэхэһэн ковёр хараглана.

«Татра» заводой хүдэлмэришэд вагон бүтээлгын процесс харуулһан фотографинуудтай альбомые нүхэр И. В. Сталинда эльгээбэ. Альбомой түрүүшын хуудаһануудай дээрэ нүхэр И. В. Сталинда хандаһан бэшэг соогоо тэдэнэр иигэжэ бэшэнэ: «манай энээхэн бэлэг хадаа манай оронине Улаан Армиин сүлөөлһэнэй түлөө, эб найрамдалай хэрэгэй түлөө, дэлхэйн ажалшадай тулада Танай хэжэ байһан бүхы ажалай түлөө ба бүхы хүн түрэлхитэнэй ажана түгэлэн байдалай тула оролдостой ба шэн габьяата тэмсэлэй түлөө Танда бүхы чехословацка ажалшадай инаг дуратай ба баяр баясхалантай байһание харуулна. Алдарта Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин тэмсэлэй үльгэр жэшээгээр хүтэлбэри болгон, бидэнэр манай оронине социализмын замаар хүгжөөхын тулада эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилхэбди, эб найрамдалай хэрэгэй түлөө баатарлигаар тэмсэхэбди гэһэн уялга абанабди».

...Киевскэ вокзал. Состав аалиханаар дүтэлжэ ерэбэ. Хүрин улаан үнгэтэй шэнэ локомотив дээрэ «Хани нүхэр» гэһэн үгэ толорно.—Чехословакиин ажалшад

Советскэ арад СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүдые гүнзэгыгөөр һайшаана

Эб найрамдал ба прогрессэй хэрэгтэ манай оруулалта

Советскэ наукын ордон — Московско гүрэнэй университедэй үндэр байшан баригшадай оломянгаһан хүтэ коллектив СССР-эй Верховно Соведэй шиидхэбэринүүдые гүнзэгы ехэ хангалттайгаар угтаба.

Обедэй забһарлалгын үедэ барилгын бүхы участогууд дээрэ СССР-эй Верховно Соведээр абтаһан шиидхэбэринүүдые уншалга үнгэрэгдэбэ. Сугтаа ажалшаа нүхэдтөө — гранитчигуудта хандажа, инженер С. Муравьев иигэжэ хэлэбэ:

— Манай бюджет хадаа амгалан тайбан зохёон байгуулхы ажалай, советскэ оронөй экономикын ба культурын саашадаа хүгжэлтын, арадай ажана жаргалта байдалые хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлэлтын программа мүн гээшэ. Бидэнэр өөһэдынгөө ажалаар стахановска участогай хүндэтэ нэрые дайшалан олообди. Эб найрамдал тээшэ эрмэлзэлээ мүн лэ стахановска ажалаараа харуулнабди. Университедэй барилгашад Советскэ Союзай бүхы ажалшадтал адли эб найрамдалай хүсэн хадаа дайниие илаха гэжэ найдана.

Хүдэлмэришэд, инженернүүд, техничүүд болон албахаагшад болбол сталинска эпохын энэ асари ехэ барилгые түргэдхэхын түлөө мүрысөө шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлжэ байна.

(ТАСС)

Эстониин ажалшадай үгэ

ТАЛЛИН. Эстониин ажалшад эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй уряатай дашарамдуулан СССР-эй Верховно Соведэй мэдүүлгые туйлай ехэ ханамжатайгаар угтаба.

«Вольта» гэжэ электромашино-бүтээлгын заводой слесарь-монтажник нүхэр Сукристик иигэжэ хэлэнэ:

— Манай предприятиин бүхы коллектив арадай дура зоригые харуулһан СССР-эй Верховно Соведэй мэдүүлгые халуунаар амаршална. Гансал советскэ засагай эрхэ байдалда сүлөөтэй зохёон байгуулхы ажал хэхэ эрхэ олоһон эстонско хүдэлмэришэд эб найрамдалай хэрэгтэ эсэс хүрэтэрөө үнэн сэхэ байхал. Бидэнэр манайнгаа амжалта түлөө тэмсэлтэнүүдые эсэшэ сусашагүйгөөр арбидхахабди. Мүнөө заводой бүхы хүдэлмэришэд нормонуудаа 150—170 процент гүйсэдхэнэ. Заводнай һара бүхэндэ түсэбһөө гадуур продукци үгэнэ.

«Яхта» колхозой загаһашад СССР-эй Верховно Соведэй мэдүүлгые зүбшөн хэлсэжэ зууража, загаһа барилгын жэлэй түсэбые саг болзорһоонь урид, советскэ Эстониин 10 жэлэй ой хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ нэгэн һаналаар тогтообо.

Бүхы советскэ арадай голос

ЛЕНИНГРАД. Молотовой нэрэмжэтэ булад прокатна заводой нэгэдэхи цехын мастер Ф. П. Кульбачный гэгшэ халаанайнгаа һуулээр иигэжэ хандаба:

— Бидэнэр СССР-эй Верховно Соведэй сессиин хүндэлэлдэ хэдэн арбаад тонно булад прокат үгөөбди. Энэ хадаа орондоо бариһан бэлэг, түрэл нүхэр Сталиндаа бариһан бэлэг байгаа. Булад прокатчигуудай коллектив СССР-эй Верховно Соведэй шиидхэбэринүүдые гүнзэгы ехэ ханамжатайгаар һайшаана. Бидэнэр манай Эхэ оронөй хүсэ шадалые саашадань бэхжүүлхын тула эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллахабди.

Кировскэ заводой оломянгаһан хүтэй коллектив СССР-эй Верховно Соведэй шиидхэбэринүүдые нэгэн һаналаар һайшаан угтаба. Сесси дээрэ эдэ шиидхэбэринүүдэй түлөө өөһэдымнай һунгамал—СССР-эй Верховно Соведэй депутат солото прокатчик А. К. Байков голосоваалаа гэжэ кировецүүд омгорхоно.

Томо сортно станогуудай участогай ахалагша мастер, прокатна цехтэ 40 жэл шахуу хүдэлмэрилһэн И. В. Сучков иигэжэ хэлэнэ:

— СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүд хадаа манай бүхы арадай голос мүн. Манай арадые коммунизмын замаар хүтэлжэ ябаһан агуухэ Сталинаар толгойлуулагдажа байгаа манай советскэ правительствэдэ дүүрэн найдажа шадаха байнабди. Эб найрамдалай тала баригшад хүсэн түгэс лагерине манай оронөй толгойложо байһандаль омгорхонобди.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Политическэ хүдэлмэриин ашаар колхозно малшадые улам эршэтэй ажалда зоригжуулая!

Курумканда малшадые мартажархинхай

Малажалай хүгжэлтэ болбол ажахын ямаршье һалбариин хүгжэлтэдэ адли малшад-колхознигуудай дунда политическэ-ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулһанһаа дулдыдадаг. Илангаяа адуу малай зунай бэлшээридэ гаргагдаха ба адуулагдаха үедэ холын таһаркай гүүртэнүүд дээгүүр малшадай дунда агитационно-политическэ хүдэлмэри улам үргэдхэхэнь тон шухала.

Мүнөө зунай саг ерэжэ республикын бүхы колхозуудай адууһа малай ба хониной һүрэгүүд уһатай, ногоотой бэлшээридэ гаранхай. Эндэ тэндэ таража, малаа бэлшээридэ адуулжа ябаһан малшад-колхознигуудай дунда политическэ хүдэлмэрие һуладхангүйгөөр ябуулха гээшэ парторганизацинуудай түбхын түрүүнэй уялга байбашье, зарим аймагуудта малшадай дунда политическэ-ойлгууламжын хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр табигданхай. Тусгаарлабал, Курумканай аймагай малшадай дундахи политическэ хүдэлмэри хэлэшэгүй муу.

Иимэ жэшээнүүдээр энээниие баримталая. Үнгэрэгшэ жэлдэ үхэр малые зунай бэлшээридэ һайнаар таргалуулаагүй, үбэл муугаар харууһалһанһаа боложо энэ жэлэй эхин хахадта 5 мянган толгой мал үхэжэ хороһон байна. Мүн тэрэ шалтагаанһаа үнеэдэй һү үгэлгэ эгсэ доошолоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймаг соо дунда жэшээгээр нэгэ һаамхай үнеэнһээ 900 литр һү һаахын оронда минии 440 литр һааһан байха юм. Иимэ багаар ашаг шэмэ абаһанай шалтагаан, — малшадай үхэр малаа зунай бэлшээриин үедэ оролдостой наринаар харууһалдаггүй дээрэһээ болобо.

Теэд, мүнөө зуншье Курумканай аймагта малажалые хүгжөөхэ энэ шухала хэрэгые һайнаар дүүргэлгэдэ малшад-колхознигуудые зоригжуулха политическэ ойлгууламжын хүдэлмэрие эмхидхэлгэдэ ямаршье анхарал табинагүй.

Аймагай колхозуудта сүүдхэдээ гурба дахин үнеэдые һаалга ба түхэреэн сутка соо мал адуулалга эмхидхэгдээгүй. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонин һүрэгэй отарада (даагшань нүхэр Андреева) малшадай байха мүртэй гэр байрашье үгы юм. Тус отарада агитатор нүхэр Очиров үбэлһөө хойшо харагдаагүй. Ханын газетэ ба «Дайшалхы хуудаһануудшье» гаргагдадаггүй. Газетэнүүдшье хүрэжэ ошодоггүй.

Ганса энэ отарада политическэ хүдэлмэри мууса табигданхай бэшэ. Тус колхозой малшадай дунда социалистическэ мүрысөөншье үгы, парторганизациин секретарь нүхэр Намдаков энэ хэрэгые хайхардаггүй зантай. Ингэжэ политическэ хүдэлмэриин хаягдашоод байхада партиин айком тэрэниие заһажа табиха тушаа бүри хэмжээ абадаггүй.

Мүн тэрэшэлэн культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри энэ гэхээр юумэ хэгдээгүй. Колхознигууд киногоор хангагдадаггүй. Гансал киноустановка аймагай центртэ байбашье, хүдөөгөөр ябадаггүй юм. Газетэнүүд ба журналнууд республикын центрһээ 10—15 хоножо Дырээн хүрэдэг байха юм. Теэд, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин иимэ байдалда ороод байхада аймагай Соведэй гүйсэдком мүн лэ ямаршье хэмжээ абадаггүй.

Аймаг дотор агитаторнуудые шэлэн ололго ба тус тус участогууд дээгүүр хубаарилан табилга ёһо тэдыгээр, хаяусалгагүйгөөр хэгдэһэн дээрэһээ хэдэн олон фермэ, гүүртэ болон отаранууд дээгүүр оройдоошье агитаторнуудгүй, тиимэһээ партийна нүлөөлэлгэ малшадта үзүүлэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, мүн тэрэ Дырээнэй сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малажал дээрэ 45 точконууд бии аад лэ, харин оройдоо 16 агитаторнуудтай юм. Иимэ ушарнууд бэшэшье олон колхозуудта бии.

Юрэнхылөө Курумканай аймаг дотор ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар табяатай. Теэд партиин айком, тэрэнэй бюро иимэ тулюур байдалтай эбсэжэ, хамаагүйгөөр тэсэжэ байна.

Н. Ратушна.

Парторганизациин гол анхаралда

Малай зунай бэлшээриин үедэ малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха гээшэ эхин парторганизацинуудай шухала зорилго болоно.

Яруунын аймагай «Улаан туяа» колхозой партийна эхин организаци (секретаринь нүхэр Ц. Гончиков) энэ зорилгоёо зүбөөр бэелүүлнэ. Мүнөө колхозой адуу мал зунайнгаа байрада гаранхай. Тус колхоздо хониной фермын 9 отара, эбэртэ малай фермын 9 гүүртэ ба адуунай, гахайн болон шубуунай фермэнүүд бии.

Колхозой партийна эхин организаци малнуудайнгаа зунайнгаа байрада гарахаһаа тээ урид партийна суглаа үнгэргэжэ, 12 коммунистнууд ба 6 комсомолецуудые малай тусхай байранууд дээгүүр агитаторнуудаар томилон табиһан байна. Тэдэн, мүнөө колхозой центрһээ хэдэн арбаад километрэй газарта ажаһуужа байгаа малшадай дунда партийна нүлөөе тараана, малшадые шэн зоригто ажалда уряална ба зоригжуулна.

Һара бүхэндэ агитаторнуудай семинар үнгэргэгдэдэг юм. Һаяхан үнгэргэгдэһэн семинар дээрэ малшадай абаха нэмэлтэ түлбэри тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор инструктивна элидхэл хэгдээ. Агитаторнууд тус тогтоол тушаа хэдэ хэдэн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ байна.

Колхозой парторганизаци малшадайнгаа дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар, саг үргэлжэ ябуулхаһаа гадна, тэдэнэйнгээ культурнаар ажабайхын тула анхаралаа ехээр табидаг. Малай бүхы байранууд лозунг болон плакадуудаар шэмэгдэнхэй, тэдэнүүдтэнь радиоприемнигууд тодхогдонхой юм. Мүн малшадынь центральна ба республиканска газетэнүүдые хододоо абажа уншажа байдаг, шангаар уншалга эмхидхэгдэдэг.

Колхозой малшад малай тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын зорилготойгоор үбһэнэйнгөө хүдэлмэридэ мүнөө эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ байна. Бүхы малшад малаа харууһалхынгаа забһарта силос дараха ба үбһэ сабшахабди гэһэн уялгануудые абанхай.

Б. Аюров.

Агитаторай блокнодой ээлжээтэ номер

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой пропаганда ба агитациин таһаг агитаторай блокнодой ээлжээтэ 11-дэхи номер хэблэлһээ гаргаба.

Энэ блок-нот «Үндэр ургасын түлөө» гэһэн түрүү статьягаар захална. Мүн А. Яськовой «Агитаторнууд мүрысөө үүсхэгшэд», К. Павловай « Полевой стан дээрэ трактористнуудай дэргэдэ», П. Доргеевэй «Ойроо хүртэшэгүй социалистическэ нангин зөөри» гэһэн статьянууд хэблэгдэнхэй. Тэрэшэлэн, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин хронико эндэ хэблэгдэһэн байна.

ИВОЛГЫН АЙМАГТА

ГҮРЭНТЭЙГӨӨ БОЛЗОРҺОО УРИД ТООСОНО

Аймагай түрүү колхозууд мал ажалай продуктнуудые гүрэндөө тушааха даалгабаряа болзорһоо урид дүүргэхын түлөө оролдоно. Мүнөө «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденто «Мартын 8» колхоз гүрэндэ мяха тушааха жэлэйнгээ даалгабариие 120 процент, үндэгэ тушаалгаяа 143 процент дүүргэнхэй.

Тэрэшэлэн Буденнын нэрэмжэтэ колхоз мяха, һү, үндэгэ, нооһо тушаалгаар гүрэнтэйгөө сүм тоосоо.

СЕВООБОРОТ ТУХАЙ ЛЕКЦИ

Хүдөө ажахын наукануудай кандидат нүхэр Рампилова аймагай эдэбхитэдтэ зорюулжа, «Иволгын аймагай условинуудта хэгдэхэ севооборонууд» гэһэн лекци уншаба.

Мүн энэ темээр Иволгын МТС-тэ лекци уншаһан байна.

Лекци шагнагшад һонирхоһон асуудалнуудтаа хангалтатай харюунуудые абаа.

ҺУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛДЭ БЭЛЭДХЭЛ

Гүрэльбын сомоной Соведэй гүйсэдком һуралсалай шэнэ жэлдэ һургуулинуудые бэлэдхэхэ талаар хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулжа байна. Мүнөө эндэхи 5 һургуулинуудта жэл соо хүсэд хүрэхэ түлеэн бэлдэгдээд, һургуулиин хашаада оруулагдажа захалаа.

Мүн тэрэшэлэн һургуулинуудай байшан заһабарилха, дулаалха талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

А. Нагаслаев.

Комсомольско воскресник болобо

Хэжэнгын аймагай «Манай Ажал» колхоздо залуушуулай воскресник үнгэргэгдэбэ. Тус воскреснигтэ 27 комсомолецууд ба пионернүүд хабаадалсаа. Тэдэнэр 70 гектар сабшалангые шохой шулууһаа сэбэрлэжэ, машинаар сабшахада зохид болгоо. Залуушуулай эдэ бүхы хүдэлмэриие Ц. Дабаева гэгшэ эмхидхээ.

Советскэ Союзай правительствода ба Польшын болон Чехословакиин правительствонуудта Германска Демократическа Республикын правительствын эльгээһэн ното

БЕРЛИН, июниин 24. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын территори дээрэ колорадска сохын бии болоһонтой дашарамдуулан, Германска демократическа Республикын правительство Советскэ Союзай правительствода ба Польско болон Чехословацка республикануудай правительствонуудта нотонуудые эльгээгээ гэһэн АДН агентствын мэдээсэл мүнөөдэр толилогдобо. Германска Демократическа Республикын правительство колорадска сохын угаа ехэ олоор бии болоһон ябадалые наринаар шэнжэлхын тула Онсо Комисси томилоо гэжэ нотонууд соо заагдана. Полицейскэ актнуудай, хүдөө ажахын хүдэлмэришэд, таряашад ба нютагай засагаархидай протокольно мэдүүлэлгэнүүдэй үндэһэ һуури дээрэ, тэрэшэлэн хүдөө ажахын дайсадтай тэмсэхэ мэргэжэлтэдэй экспертизын үндэһэ һуури дээрэ, Онсо комисси хадаа Германска Демократическа Республикын территори дээрэ колорадска сохын бии болоһон ябадалынь американска самолёдуудһаа тэрэниие хаяһанаар тайлбарилагдана гэһэн тобшолол гаргаба. Тэдэ самолёдуудай ниидэлгын маршрудууд наринаар тодоруулагдаа.

Энээнтэй дашарамдуулан, Германска Демократическа Республикын правительство СССР-эй правительствода эльгээһэн ното соогоо иигэжэ мэдүүлнэ: «Германска Демократическа Республикын саг зуурын правительство хадаа колорадска сохые хорото зорилгоор асарһан ябадалые амгалан байгуулалтада эсэргүү гэмтэ добтолго мүн гэжэ ба уласхоорондын эрхые бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал мүн гэжэ тоолоно. Энээнэй үндэһөөр, Германска Демократическа Республикадахи хартаабхын тарилгада мэдээжэ ехэ аюул тохёолдобо. Тиимэһээ хүн зониие эдеэ хоолоор хангаха ябадал аюулда ороод байна. Гэхэтэй хамта, Германска Демократическа Республикатай зэргэлээд байһан хүршэ оронууд тушаа аюул бии болобо!».

Германска Демократическа Республикын правительство хадаа энэ гэмтэ акт тухай СССР-эй правительствода ба Польско республикын болон Чехословацка республикын правительствонуудта мэдээсэхые ба тодорхой информациин зорилгоор Онсо Комиссиин тоосоонуудые тэдээндэ эльгээхые шухалада тоолоно.

Советско-венгерскэ гүрэнэй хилын ёһо журам тухай Советско-венгерскэ договорой ратификационно грамотануудаар андалдалга

Венгерскэ Арадай Республикадахи ССР Союзай Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Е. Д. Киселев ба Венгерскэ Арадай Республикын Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Каллай Дьюла гэгшэд 1950 оной февралиин 24-дэ Москвада баталагдаһан ба ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумээр 1950 оной июниин 3-да ба Венгерскэ Арадай Республикын Президиумээр 1950 оной майн 22-то ратифицировалагдаһан, Советско-венгерскэ гүрэнэй хилын ёһо журам тухай Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Правительствын ба Венгерскэ Арадай республикын Правительствын хоорондохи Договорой ратификационно грамотануудаар 1950 оной июниин 22-то Будапештдэ андалдаба.

Ратификационно грамотануудаар андалдаха үедэ:

Советскэ Талаһаа — Посольствын Советник М. В. Смирнов, сэрэгэй атташе генерал-лейтенант В. Р. Бойко, Посольствын хоёрдохи секретарь Н. Н. Сикачев ба Посольствын гурбадахи секретарь Ю. Н. Черняков;

Венгерскэ Талаһаа — Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын статс-секретарьнууд Береи Андор ба Болдижар Иван, Министерствын политическэ таһагые даагша Шиик Эндре, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын кабинедэй начальник Ковач Ласло, Министерствын захиргаанай таһагые даагша Сипка Йожеф ба генерал-майор Салван Михай гэгшэд байлсаба.

НЮТАГ БУРИИН ҺОНИНУУД

▲ Таряа хуряалгын үедэ Украинска ССР-эй колхозуудай полинууд дээрэ гурбан нүүдэл универмаг гарахань. 120 миллион түхэригэй промышленна эд бараа колхозуудта абаашагдаха байна.

▲ 5 жэлэй урда тээ бии болгоһон Казанска Гүрэнэй консерваторидо түгэсхэлэй экзаменууд боложо дүүрэбэ. 39 хүн консерватори дүүргэжэ гараба.

ВКП(б)-гэй XVI СЪЕЗД

1930 оной июниин 26-һаа июлиин 13 болотор ВКП(б)-гэй XVI съезд болоо һэн. Энэ съезд хадаа «бүхы фронтоор социализмын дэлгэрэнгы добтолгын, анги болгошо нюдарган баяшуулые усадхалгын ба үргэлжын коллективизациие бодото дээрэнь бэелүүлгын съезд» (Сталин) болон партиин түүхэдэ ороһон байна.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй хүдэлмэри тухай политическэ тоосоо соо нүхэр Сталин болбол Советскэ Союзай уласхоорондын байдалые ба тэрээнэй гадаадын политикые шэнжэлэн харуулһан байха юм. Капитализмын ниитэ кризисэй база дээрэ дэлхэйн экономическа кризисэй дэлгэрһэнэй эсэстэ капиталистическэ обществодохи бүхы зүришэлдөөнүүд эрид хурсадаба гэжэ нүхэр Сталин хэлээ һэн. Дэлхэйн шэнэ дайнай бодото аюул хүн түрэлтэндэ тохёолдоод байна. Баруун тээ германска фашистнууд, Дальна Востогто японско империалистнууд англо-американска ба французска монополистнуудай туһаламжатайгаар шэнэ дайе яаралтайгаар һужэрөөжэ байгаа.

Уласхоорондын иимэ оршон байдалда манай парти болбол Советскэ Союзай эб найрамдалай харилсаае капиталистическэ оронуудтай бэхижүүлхын түлөө шанга тэмсэл ябуулһан байна.

Бүхы фронтнуудаар социализмын добтолгые дэлгэрүүлжэ, большевистскэ партиин ямарнууд томо томо илалтануудые туйлаһые ВКП(б)-гэй XVI съезд дээрэ хэлэһэн түүхэтэ элидхэл соогоо нүхэр Сталин тодоор харуулһан байна. Социалистическэ индустриализациин талаар арадай ажахын бүхы валовой продукциин дотор промышленностиин удельнэ хэмжээнэй дилэнги байдал туйлагдаһан байгаа. Ажахын 1929—30 ондо промышленностиин бүхы хуби болбол бүхы арадай ажахын валова продукциин 53 процентһээ доошо бэшэ болоод байгаа, тиихэдэ хүдөө ажахын хубинь —47 процент шахуу болоһон байна. Хүндэ индустри— үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээлгэ, машина байгуулга улам ехээр бэхижүүлэгдээд байгаа. «...Бидэнэр болбол аграрна орон байһанаа, индустриальна орон болохын урда тээ байнабди»,—гэжэ нүхэр Сталин бүхы съездын нэрьемэ һайшаалга доро хэлээ һэн.

Тоосоото үедэ СССР-ые социалистическээр индустриализацилга хурдан түргөөр хүгжэжэ байгаа. ВКП(б)-гэй XVI съезд болохо үедэ бүхы промышленностиин валовай продукци дайнай урда тээхидэ орходоо 180 процент болоһон байна. Промышленна байгуулалгын тиимэ гайхамшагта ехэ далайсые, хэдэн миллион хүдэлмэришэн олониитын тиимэ ехэ ажалай баатаршалгын хүн түрэлтэнэй түүхэ үшөө мэдээгүй юм. Советскэ Союз хадаа хүгжэлтынгөө темпын талаар гол капиталистическэ оронуудые хүсөөд, ахижа гараһан байна.

Зүгөөр, нүхэр Сталинай хэлэһэн ёһоор, манай орон хадаа промышленностиингаа хүгжэлтын хэмжээгээр гол капиталистическэ гүрэнүүдһээ гээгдэжэ ябаа. Электроэнерги гаргалгаар, булад, металл шудхалгаар бидэнэр гол капиталистическэ гүрэнүүдһээ гээгдэжэ ябаабди. Иимэһээ манай ороной технико-экономическа гээгдэлые усадхахын ба тэрээнэй оборонно хүсэ шадалые бэхижүүлхын тула промышленностиин темпые түргэдхэхэ хэрэгтэй байгаа.

ВКП(б)-гэй XVI съезд дээрэ хэлэһэн элидхэл соогоо нүхэр Сталин болбол СССР-эй социалистическэ индустриализациин темпые доошолуулхые һэдэһэн баруунай оппортунистнуудые эрид шангаар элишэлэн сохиһон байна.

«...Манай промышленностиин хүгжэлтын темпые доошолуулха шухала гэжэ шашалдадаг хүнүүд болбол социализмын дайсад, манай ангиин дайсадай агентнууд мүн»,—гэжэ нүхэр Сталин заагаа һэн. (Сталин, Зохёолнууд, том 12, нюур 274).

Арадай ажахын гол шухала һалбаринуудаар табанжэлэй түсэб болзорһоо урид, ондоогоор хэлэбэл, 3 жэлдэ дүүргэгдэжэ шадаха байна гэжэ съезд өөрынгөө шиидхэбэринүүд соо бэшэһэн байна. Энэ хадаа «табанжэлые дүрбэн жэлдэ» гэһэн лозунгын дүүрэн бодото, дүүргэгдэмээр байһаниие баталан гэршэлһэн ба энээниие бэелүүлжэ боломоор ябадалда һэжэглэһэн бага этигэгшэдэй оппортунизмые элирүүлэн бута сохиһон байна. Партиин XVI съезд болбол «Социалистическэ байгуулгын дайшалхы большевистскэ темпнүүдые мүн саашадань хангаха ба табанжэлые үнэхөөрөө дүрбэн жэлдэ гүйсэдхэхэ ябадалые туйлахые» ВКП(б)-гэй ЦК-дэ даалгаһан байна.

Нүхэр Сталин болбол деревниие социалистическээр шэнэдхэн байгуулха асуудалнуудта онсо анхаралаа хандуулаа һэн. 1929 оной һүүлдэ парти ба советскэ засаг болбол нюдарган баяшуулай этэгээдүүдые хизаарлаха политикаһаа үргэлжын коллективизациин үндэһэ һуури дээрэ, анги болгошо нюдарган баяшуулые усадхаха, үгы хэхэ политикада ороһон байна. «Энэ болбол тон гүнзэгы революционно эрид хубилалта, өөрынгөө туһа хойшолонгуудай талаар 1917 оной октябрьда болоһон революционно эрид хубилалтатай адли удхатай байһан юм. (И. Сталин).

Таряашадай индивидуальна ажахын орондо колхозууд болон совхозууд байгуулагдажа, советскэ засаг хадаа деревнидэ бата бэхи экономическа базатай болоһон байна.

Шиидхэбэринүүдэйнгээ нэгэн дотор партиин XVI съездын зааһанай ёһоор, колхозно таряашад болбол «Советскэ засагай үнэхөөрөө ба бата бэхи түшэг» болоһон байгаа.

Промышленность ба хүдөө ажахын талаар туйлагдаһан амжалтанууд болбол бүхы фронтоор социализмын дэлгэрэнгы добтолго хэхэ зорилгые бэелүүлхэ аргаболомжо партида олгоо.

Большевистскэ добтолгын гол удхань тэрэ ушар байдалда ямар байгааб гэхэдэ, капиталистическэ этэгээдүүдтэ эсэргүүгээр олониитэ зоной ангиин һэримжые ба революционно эдэбхиие элсүүлгэ, бюрократ хойрог ябадалда эсэргүүгээр олониитэ зоной зохёон байгуулха үүсхэл эдэбхиие элсүүлгэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын тула, социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлгын тула мүрысөө эмхидхэлгэ ба ниитэ зоной ажалай эдэбхиие дээшэлүүлгэ мүн байгаа.

Нүхэр Сталин болбол фабрикануудта болон заводуудта үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй ба ниитэ зоной ажалай дэбжэлтын айхабтар ехэ удхашанартай байһаниие элидхэл соогоо онсолон тэмдэглэһэн ба социалистическэ мүрысөөн болбол ажалые «нэрэ солын хэрэг, алдар габьяагай хэрэг, шэн зоригой ба баатаршалгын хэрэг» болгодог гэжэ зааһан байха юм.

Ажахын байгуулалтада туйлагдаһан асари ехэ амжалтанууд большевистскэ партиин генеральна хараа шугамай зүб байһаниие баталан гэршэлээ.

Партиин ба советскэ арадай дайсад хадаа большевистскэ партиин политикая бэелүүлхэ ябадалдань ехэ эсэргүүсэлгэ хэһэн байна. ВКП(б)-гэй XVI съезд хадаа СССР-тэ капитализм дахин һэргээхэ һэдэлгэтэй байһан баруунай ба «зүүнэй» реставраторнуудые үй бута сохиһон байха юм. Баруунай ба «зүүнэй» реставраторнууд болбол социалистическэ промышленностиин хүгжэлтые удааруулан зогсоохые һэдэдэг һэн. Бухарин ба тэрээнэй бүлэг хадаа капиталистическэ этэгээдүүдтэ добтолго хэхэ ябадалһаа арсаһан, индустриин хүгжэлтын темпые һулаалуулхые эриһэн, хүдөө ажахын коллективизацида эсэргүүгээр тэмсэһэн байна. Баруунай хэлбэрилшэдэй оппортунизм болбол кулацко-капиталистическэ этэгээдүүдэй үмэнэ капитуляци хэхые ба манай орон дотор капитализм һэргээн бодхоохые һэдэнэ гэжэ съезд тэмдэглээ һэн.

Нүхэр Сталин болбол хоёр фронтдо— «зүүнэй» ба баруунай хэлбэрилнүүдэй, мүн тэрэшэлэн эдэ хэлбэрилнүүдтэй эбсэгшэдтэй тэмсэл саашадаашье хэхэ зорилго партиин урда табиһан байна.

Нүхэр Сталин болбол национальна политика тушаа бии байһан антипартийна хэлбэрилгэнүүдые—великодержавна шовинизм ба нютагай национализмые хайра гамгүй шангаар элишэлэн сохихые ба тэдэндэ эсэргүүгээр саг үргэлжэ тэмсэл ябуулха шухала байһаниие мүн лэ заагаа һэн.

ВКП(б)-гэй XVI съезд болбол партиин ЦК-гэй политическэ хараа шугамые болон хүдэлмэриие гүйсэд бүрин һайшаагаад, баруунай оппозициин үзэл бодол партиин зэргэдэ байхадаа таарахагүй гэжэ мэдэрһэн байна. Энээнтэй хамта съезд хадаа «зүүнэй» оппортунизмын троцкистска уг удхые эсэстэнь хүрэтэр элишэлэн сохиһон, троцкизмын үлэгдэлнүүдтэ ба бусад контрреволюционно бүлэгүүдтэ эсэргүүгээр хайра гамгүй шанга тэмсэл саашадаа хэхыень партиие уряалһан байна.

Колхозно байгуулалта тухай съездын шиидхэбэри айхабтар ехэ удха шанартай. Коллективнэ ажахын гол формонь хүдөө ажахын артель мүн, тус артельнүүдые байгуулхадаа таряашадай һайн дураараа артельдэ нэгэдхэ принцип сахиха хэрэгтэй гэжэ съездын шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ. Съезд хадаа колхозно үйлэдбэридэ бүхы колхознигуудай эдэбхитэйгээр хабаадалсаха шухала байһан тухай, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тухай ба колхознигуудай журамые бэхижүүлхэ тухай онсолон тэмдэглээ һэн. Энэ хадаа колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаарнь бэхижүүлхэ тон шухала услови мүн байгаа.

Колхозуудта эмхитэй һайн материальна ба финансова туһаламжа советскэ гүрэнэй үмэнэһөө үзүүлхэ тухай съезд тогтооһон байна.

Колхозно хүдэлөөн тухай ба хүдөө ажахын дэбжэлтэ тухай съездын шиидхэбэринүүд хадаа сэгнэгдэшэгүй ехэ удхашанартай байгаа. Тус шиидхэбэриин үндэһэ һуури дээрэ парти болбол деревниие коллективизацилха ба колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаарнь бэхижүүлхэ тушаа айхабтар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна.

Парти ба правительство болбол социалистическэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ тушаа саг үргэлжын анхарал хандуулдаг. Гүрэн хадаа колхозуудта тон ехэ финансова туһаламжа үзүүлдэг, хүдөө ажахын үйлэдбэриие механизацилха тушаа оролдолго гаргадаг, колхозно деревнидэ олон тоото мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэдэг.

Ленин—Сталинай партиин ударидалга доро ябажа, колхозно деревни баян ба культурна байдалтай болоо.

Манай партиин XVI съездын түүхэтэ удхашанарынь айхабтар ехэ. Энэ съезд болбол бүхы фронтоор социализмын дэлгэрэнгы добтолгын, анги болгошо нюдарган баяшуулые усадхалгын ба үргэлжын коллективизациие бодото дээрэнь бэелүүлгын съезд болон партиин түүхэдэ ороһон байна. Съезд хадаа хүндэ промышленностиие али болохоор дэлгэрүүлхэ тушаа, олониитын бүхы организацинуудай хүдэлмэриие шэнэдхэн һайжаруулха ба социалистическэ байгуулалтада профсоюзуудай ээлхэ үүргые дээшэлүүлхэ тушаа, бүхы ажалшадые социалистическэ мүрысөөндэ хабаадуулха тушаа заабари үгэһэн байна. Съезд болбол баруунай оппортунизмда, кулагуудай энэ агентурада хатуу шанга сохилто үгэһэн ба великодержавна шовинизмда ба нютагай национализмда эсэргүү тэмсэл улам шангадхахые партида дурадхаһан байна.

ВКП(б)-гэй XVI съездһээ хойшонхи үедэ Советскэ Союз хадаа алдарта замаар ябаа. Манай орон болбол хүсэн түгэс индустриальна держава болоо. СССР хадаа эгээл хүгжэнхэй хүдөө ажахытай орон мүн. Дэлхэй дээрэ эгээл түрүү наука ба культура манай орон дотор һалбаран байрна.

Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро ябажа, советскэ арад болбол агууехэ түүхэтэ зорилго—социализмһаа коммунизмда дамжан ороха зорилго амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Д. Зубин.

„1950—1951 онуудта БМАССР-эй колхозууд ба совхозуудта моринажалые хүгжөөхэ тухай“ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой тогтоолой дүүргэлтын ябаса тушаа

Республикын Министрнүүдэй Совет болбол «1950—1951 онуудта БМАССР-эй колхозууд ба совхозуудта моринажалые хүгжөөхэ тухай», БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой тогтоол олон аймагуудта хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна гэжэ тэмдэглэбэ.

1950 ондо адуу мори үсхэбэрилхээр тогтоогдоһон гүрэнэй түсэб байгша оной июниин 1-нэй мэдээгээр миил 94,8 процент дүүргэгдэһэн байна.

Энэ жэлэй табан һара соо бии байгаа адуу моридой 2,4 процентнь хороһон байха юм. Хэжэнгын, Курумканай, Баунтын, Яруунын, Түнхэнэй аймагуудай колхозуудта адуу морид илангаяа олоор хороо. Гадна, моридые «доторой» хэрэгсэлдэ гэжэ шалтаад тушаагаргашалһан баримтанууд олон. Бичурын, Мухаршэбэрэй, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Хориин ба бусад аймагуудта олохон толгой адуу морид доторой хэрэгсэлдэ гаргашалагдаа.

Байгша оной июниин 1-нэй мэдээгээр Мухаршэбэрэй, Хэжэнгын, Прибайкальска, Кударын ба Тарбагатайн аймагуудай колхозууд нёдондоной энэ хирынхидэ орходоо 100 гүүн бүриһөө үсөөн унага абаһан байна.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол унагадые үсөөнөөр абаһан гол шалтагаан хадаа үнгэрэгшэ жэлдэ орооной кампаниие хангалтагүйгөөр үнгэргэһэн ябадал болоно гэжэ тэмдэглэнэ. Хэды тиимэ байбашье, мүнөө жэлдэ гүүдые ороондо оруулга баһал муугаар эмхидхэгдэнхэй. Байгша оной июниин 1-нэй мэдээгээр гүүдые ороондо оруулха түсэб миил 45,5 процент дүүргэгдэһэн байха юм. Баргажанай, Баунтын, Курумканай ба Хэжэнгын аймагуудай колхозуудта гүүдые ороондо оруулга илангаяа муугаар ябуулагдана.

Моридой тоо толгойе олошоруулха гол метод болохо адуун һүрэгые эмхидхэлгэдэ олонхи колхозуудта шухала анхарал табигданагүй. Энэ жэлэй июниин 1-эй мэдээгээр гүүдые адуун һүрэгтэ табиха түсэб дүүргэгдээдүй байба.

Мүн моринажалдахи племенной хүдэлмэри һулаар табигданхай. Колхозуудта ба госконюшнида бии байгаа племенной азарганууд муугаар хэрэглэгдэнэ. Олон колхозуудай племфермэнүүд аяар мүнөө хүрэтэр племенной унагадые хангалтагүйгөөр харууһална.

Олон колхозуудта мори унаада эзэн бусаар хандаха ябадал мүнөө хүрэтэр усадхагдаагүй. Тэрэшэлэн хүдөө ажахын продуктнуудые зөөлгэндэ мори унаае гүйсэд хэрэглэдэггүй баримтанууд олон үзэгдэнэ.

Нилээд олон колхозууд хомут тоногууд ба транспортна зэр зэмсэгүүдээр дутамагшье һаа, тэдэниие үйлэдбэрилгэ ба заһабарилгые хангалтагүйгөөр эмхидхэнэ.

Моринажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхознигуудай ажалай түлөөһэн тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1948 оной апрелиин 19-нэй тогтоолоор байгуулагдаһан гурим хүсэд бэелүүлэгдэнэгүй.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол «1950—1951 онуудта колхозууд ба совхозуудта моринажалые хүгжөөхэ тухай» республикын Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой тогтоолой хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байһанай шалтагаан хадаа БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын, түбхын түрүүндэ моринажалай талаар хүдөө ажахын Министрые орлогшо нүхэр Балдаевай зүгһөө колхозно моринажалые хүгжөөхэ тушаа эмхидхэхы хүдэлмэриин багаар хэгдэһэн, тэрэшэлэн олон аймсоведүүдэй гүйсэдкомууд ба тэрэнэй хүдөө ажахын таһагуудай моринажалые хүгжөөхэ хэрэгые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилһэн, адуу моридой тураха, үхэхэ ябадалтай тэмсэхэ тушаа шанга хэмжээнүүдэй абтаагүй, орооной кампаниие шанартайгаар үнгэргэхэ, унагадые олоор абаха, хүдэлмэришэ моридые ажалда зүбөөр хэрэглэхэ тушаа тэдэнэрэй зүгһөө хүсэд оролдолгын гаргагдаагүй байһан ябадалһаа болоно гэжэ тэмдэглэбэ. Тэрэшэлэн БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерство ба аймсоведүүдэй гүйсэдкомууд адуу моридто тэжээлэй бата бэхи база байгуулха шухала тооной байрануудые түхеэрхэ тушаа хэмжээнүүдые абанагүй.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол «1950—1951 онуудта моринажалые хүгжөөхэ тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой 1949 оной ноябриин 16-най тогтоолой хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байһан ябадалда БМАССР-эй хүдөө ажахын Министрые орлогшо нүхэр Балдаевай, ажалшадай депутадуудай Хэжэнгын, Курумканай, Түнхэнэй, Яруунын, Иволгын, Баунтын аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудай анхаралыень хандуулха гэжэ тогтообо.

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерство ба аймсоведүүдэй гүйсэдкомууд хадаа энэ тогтоолоор тэмдэглэгдэһэн моринажалдахи дутуу дундануудые усадхахаар ба республикын Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой 1949 оной ноябриин 16-най тогтоолоор хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхээр уялгалагдаба. Тэрэ зорилгоор, бии байгаа мори унаа болон унагадые бүрин бүтэн байлгажа, моринажалые хүгжөөхэ талаар 1950 ондо тогтоогдоһон гүрэнэй түсэбые колхоз бүхэнэй дүүргэхэ ябадал хангаха шухала. Мүн колхоз бүридэ гүүдые ороондо оруулха түсэбые дүүргэхэ талаар нэмэлтэ хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй. Тиихэдээ племенной азаргануудые гүйсэд хэрэглэжэ, моридой шанарые һайжаруулха шухала гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Тэрэшэлэн тус тогтоолой ёһоор, байгша оной июлиин 1 хүрэтэр гүүдые адуун һүрэгтэ гаргаха түсэб дүүргэгдэхэ ба адуун һүрэгые тарааха ябадал оготолон хоригдохо байна.

Колхозууд хадаа 1950 оной турша соо ветеринарна гурим сахилгые эрид һайжаруулха, моридые хорооһон гү, али гэмтээһэн ушар бүхэниие колхозчигуудай хамтын суглаанууд дээрэ заатагүй хаража үзэхэ ба гэмтэ хүнүүдые харюусалгада хабаадуулха шанга журам байгуулха болоно. Зунай бэлшээринүүд дээгүүр уһалуури болон һарабшануудые түхеэрхэ, тиихэдэ үбэлэй бэлшээринүүд дээрэ морин бүридэ 10—12 центнер хэмжээтэйгээр бүдүүн тэжээлэй запас байгуулха хэмжээнүүд абтаха байна.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол олон колхозуудта мори унаануудта эзэн бусаар хандаха ябадалай мүнөө хүрэтэр усадхагдаадүй байһаниие хараадаа абажа, һарын турша соо мори унаануудые бригадануудта, бригада дотор колхозчигуудта тушаажа үгэхыень БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерство ба аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудһаа эрилтэ хэбэ. Тэрэшэлэн хүдэлмэришэ моридые ажалда зүбөөр хэрэглэхэ ябадалда шухала анхарал табигдаба.

Мүн байгша оной июлиин 15 хүрэтэр колхозчигуудай үмсынгөө ажалда хэрэглэхынь тулада мори унаа үгэхэ гуримые хүдөө ажахын артелиин Уставтай тааралдуулан зохёожо, хамтын суглаан дээрэ баталхыень, тэрэшэлэн һарын турша соо хомут тоногуудые заһабарилха ба тэргэ, дугаа мэтые дархалха түсэб табижа, колхоз бүридэ хүргөө, тэрэнэй дүүргэлтые хинан шалгалга хангахыень БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерство ба аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалба.

Моринажалдахи племенной хэрэгые һайжаруулжа, үүлтэртэ моридые үсхэбэрилхэ ба зүбөөр харууһалха, колхозно моришодые культурна байдалаар хангаха, конюшнинуудые бариха түсэб дүүргэхэ ба моринажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхозчигуудай ажалай түлөөһэ үгэхэ гурим сахиха, түрүү моришодые урмашуулха, мүн ажалай нэмэлтэ түлбэри үгэхэ хэмжээнүүдые бэелүүлхэ ябадалда тус тогтоол соо шухала анхарал хандуулагдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын МТС-эй № 2 тракторна бригада Сталинай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ пар хахал алгып хүдэлмэриие амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. М. Миневэй фото.

Договорно уялгаяа хоёр талаһаа дүүргэнэ

«Боевик» колхозой полинууд дээрэ орооһото культурануудай ургаса һайнаар ургажа байна. Эндэ Закаменай МТС-эй Илья Русановай хүтэлбэрилдэг түрүү тракторна бригада хүдэлмэрилдэг. Энэ бригада МТС-эйнгээ колхозтой баталһан договороо эрхим шанартайгаар, хаһа болзортонь дүүргэхын зорилгоор хабарай полевой хүдэлмэридэ эрхимээр бэлэдхэһэн байгаа. Тиин, тракторнууд һаадгүйгөөр хүдэлмэрилжэ, энэ колхоз хабарайнгаа тарилгые аймаг дотороо эгээн түрүүн, агротехническэ болзортонь, эрхим шанартайгаар дүүргээ һэн. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыренов:

— Тракторна бригадада ба МТС-тэ ямаршье эрилтэгүйбди,— гэжэ баяртайгаар хөөрэдэг.

МТС ба колхозой хоорондоо баталагдаһан договорой ёһоор тракторна бригада болбол 780 гектар газар борнойлхо ба культивацилха, 300 гектар һолоомын узуур хахалха, 600 гектар орооһото культурануудай тарилга хэхэ, 700 гектар пар хахалха түсэбтэй байгаа. Эдэ бүхы хүдэлмэринүүд тогтоогдоһон болзортоо дүүргэгдэһэн байна.

— Колхозуудтай баталһан договороо үнэн сэхээр, үндэр шанартайгаар дүүргэхые маанадһаа парти ба правительство эринэ. Энэ шухала хэрэгтэ анхаралаа илангаяа ехээр хандуулнабди, — гэжэ бригадир Русанов хөөрэнэ.

Нүхэр Русановай бригада полевой хүдэлмэриин түрүүшын үдэрһөө часай графигаар ажаллажа эхилээ һэн. Энэнь трактористнуудта үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэхэ аргаболомжо олгодог байгаа. Жэшээнь, тракторист Михаил Тугутов нэгэ үдэр тарилга хэхэдээ халаанайнгаа дүүрэхэһээ 2-һоо үлүүтэй час урид нормоёо дүүргээд байгаа һэн. Теэд, тэрэ үедэ бороо ороходонь тракторист сеялкэеэ орхижо, культивацилга эхилхэ баатай болоһон юм. Тиин, халаанай дүүрэтэр үшөө 16 гектар газар культивацилһан байгаа. Иигэжэ бригадын трактористнуудай ажалайнь бүтээсэ үдэрһөө үдэртэ дээшэлһэн ба тэдэнэр 21 центнер горючи алмажа, тэрээгээрээ бүхэли хоёр үдэр соо хүдэлмэрилһэн байха юм.

Мүн тэрэшэлэн, тус колхоз болбол МТС-эй урда договорно уялгануудаа үнэн сэхээр дүүргэдэг. Тракторна бригадада туһалбариин хүдэлмэришэд, прицепщигүүд болгон эрхим колхозчигуудаа томилдог, тракторнуудые уһа, горючяар дутаадаггүй байна. Колхозой правлени болбол трактористнуудые һайн байра байдалаар, эдеэ хоолоор ба культурна хэрэгсэлнүүдээр хангадаг.

Мүнөө тракторна бригада ба колхоз хоёр хамтынгаа хүсөөр ерэхэ жэлэй үндэр ургасын үндэһэ һуури байгуулхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Тракторна бригада пар хахалха түсэбөө дүүргүүтэй байна.

Хоорондоо баталһан договороо үнэн сэхээр, саг болзор соонь, һайн шанартайгаар дүүргэлгэ хадаа хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ, колхозууд ба МТС-үүдые эмхидхэлэй ажахын талаар улам саашань бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала нүхэсэл мүн.

Н. Хазагаев.

Советскэ түмэрзамайхидай үдэртэ

Зүүн Сибириин түмэрзамай 13 дахи дистанциин коллектив (начальнигынь нүхэр Васильев) мүрысөөндэ абаһан уялгануудаа бэелүүлэн, даалгабаряа саг үргэлжэ 170 процент дүүргэнэ. Гадна, хүн бүхэнэй 1—1 километр харгы түсэбһөө гадуур заһабарилһан байна. Иигэжэ тус коллектив Зүүн-Сибириин түмэр замай Управлениин дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна. Үйлэдбэриингөө энэ амжалтые түмэрзамайхидай үдэртэ зорюулбабди гэжэ тэдэнэр мэдүүлнэ.

Тубсанаториин зунай сезон эхилбэ

Һаяхан Дээдэ-Березовкын тубсанаториин зунай сезон эхилбэ. Энэ сезониие нээлгэдэ санаториин хүдэлмэрилэгшэд ехэхэн бэлэдхэлтэйгээр ерээ. Тэндэхи гэр байшангууд, курортна зал, зунай эстрада капитальнаар заһабарилагдаһан байна.

Эндэ культурно-ниитын хүдэлмэри һайнаар табигданхай. Неделидээ 3 дахин кино, Улан-Удэ городой артистнуудай хүсөөр 2 дахин концерт амараашадта харуулагдана.

Тус санатори олон жэлэй дүй дүршэлтэй врачуудаар хангагданхай. БМАССР-эй габьяата врач Е. Д. Богомолова, врач Г. А. Мархаев ба бусад эндэ хүдэлмэрилнэд.

Дээдэ-Березовкын тубсанаторидо гансаханшье манай республикын ажалшад аргалуулдаг ба амардаг бэшэ, харин Владивосток, Хабаровск, Благовещенск, Иркутск ба бусад городуудһаа хүнүүд ерэдэг байна.

П. Борькин.

„Б.-М. Үнэндэ“ бэшэһэнэй һүүлээр

„Шалгалта хэжэ, хэмжээ абамаар болоо“

Иимэ гаршагтай статья манай «Б. М. Үнэн» газетэдэ һаяхан толилогдоһон байна. Тэрээн соо Курумканай аймпотребсоюзай правлениин хүдэлмэридэ үзэгдэжэ байһан дутуу дунданууд элирүүлэгдэһэн байгаа.

Бурмонкоопсоюзай эмхидхэлэй-ревизионно таһагай манай редакцида мэдээсэһэнэй ёһоор, тус статьягаар доро дурсагдаһан хэмжээнүүд абтаба.

Аймпотребсоюзай экспедитор Суздальницкий гэгшэ тушаалайнгаа эрхые хэрэглэжэ, элдэб гэмтэ ябадалнуудые гаргаһанай түлөө хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдөөд, арадай сүүдэй шиидхэбэреэр заһан заларуулха лагерьта хоёр жэлэй болзороор эльгээгдээ. Чайнойн буфедые даагша Зубакина гэгшэ худалдан абагшадые мэхэлдэг байһанай түлөө хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэһэн ба материалынь мүрдэлгын органуудта үгтэһэн байна.

Магазинһаа һайн һайн эд бараа арын үүдээр орожо, нюусаар абадаг байһанай түлөө раймагые даагша Киселева, продавец Кагальнецкая ба товаровед Тугаринова гэгшэдтэ аймпотребсоюзай правлениин зүгһөө шанга зэмэнүүд үгтөө.

Советскэ худалдаанай гуримые аймаг дотор наринаар сахихын хойноһоо хиналта хээгүй байһанай түлөө аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Жаркой, тэрэнэй орлогшо нүхэр Черных гэгшэдтэ шанга выговорнууд соносхогдоо.

Ном худалдалгые һайжаруулха хэмжээнүүд

Яруунын аймагта ном худалдалгые тоодоггүй тухай бэшэг манай газетын июниин 6-най номерто толилогдоһон байна.

— Яруунын аймпотребсоюзай магазинуудта ном худалдалгые тоохогүй ушарнуудай гарадаг тухай тон зүб бэшэгдэһэн байна. Мүнөө ном худалдалгые һайжаруулха хэмжээнүүд абтаа. Ном худалдаха хэрэгые саг үргэлжэ хүтэлбэрилжэ ба хинажа байхые аймпотребсоюзай худалдаа эрхилхэ таһагые даагша нүхэр Филонов, мүн сельпонуудай хүтэлбэрилэгшэд аймпотребсоюзай правлениин июниин 13-ай заседаниин шиидхэбэреэр уялгалагдаба.

Мүн ном худалдаха тухай аймпотребсоюзай правлениин зүгһөө үгтэһэн заабаринуудые тоодоггүй байһанай түлөө Комсомольско сомоной сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Ждановта шанга выговор соносхогдобо. Тэрэшэлэн ном худалдалгада харюусалгагүйгөөр хандаһанай түлөө Рыбкоопын худалдаа эрхилхэ таһагые даагша нүхэр Туезов ба магазиниие даагша нүхэр Грехов гэгшэд уридшалан дурадхагдаба, — гэжэ Яруунын аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Зубарев манай редакцида мэдээсэнэ.

Эрид хубилалта хэгдээ

«Хэды болотор унжагайрхань бэ?» гэһэн гаршагтай статья «Б. М. Үнэн» газетын июниин 10-най номерто толилогдоо һэн. Энэ статья соо Бичурын аймагай «Октябрьская революция» колхозой хабарайнгаа тарилгын хүдэлмэриие унжагайруулһан тухайнь хэлэгдэһэн байгаа.

— ВКП(б)-гэй айком ба аймгүйсэдком болбол «Октябрьская революция» колхоздо тарилгын хүдэлмэринүүдые хурдадхаха хэмжээнүүдые абаа. Тарилгын хүдэлмэриин ябаса тухай колхозой түрүүлэгшэ Балдановай тоосоон аймсоведэй гүйсэдкомой ба сельисполкомой заседанинууд дээрэ шагнагдаһан байна. Тус колхоздо тракторна паркые бэхижүүлхын зорилгоор МТС-эй дирекци болбол хоёр хүсэтэ трактор нэмэжэ үгэһэн байха юм. Колхозой парторганизациин секретарь Аюшеев партийна хүдэлмэриие унагааһанай ба партийна бэшэ ааша гаргаһанайнгаа түлөө секретариин тушаалһаа ба ВКП(б)-гэй гэшүүнһээ гаргагдаа. «Октябрьская революция» колхоз июниин 15-да тарилгынгаа хүдэлмэриие дүүргээ гэжэ ВКП(б)-гэй Бичурын айкомой секретарь нүхэр Гармаев манай редакцида мэдээсэһэн байна.

МОДО УРАДХУУЛГА

Түрүү зэргэдэ гараба

Хандагатайн леспромхоз нёдондо жэлдэ «Бурмонголлес» трест дотороо эгээл гээгдэнги леспромхоз байгаа.

1950 оной эхеэр леспромхозой дирекци хүдэлмэришэдэйнгөө хамтын суглаан дээрэ 1949 оной хүдэлмэриин дүнгөөр тоосоо хээ һэн. Леспромхозой директорэй элидхэлээр шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл үргэнөөр дэлгэржэ, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха талаар олон дурадхалнууд ороһон юм.

Тус леспромхозой ажахын ба партийна хүтэлбэрилэгшэд суглаан дээрэ элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые болон тэдэниие усадхаха талаар хэлэгдэһэн дурадхалнуудые хараадаа абажа, таараха хэмжээнүүдые абаа.

Нэн түрүүн хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрээ. Участок бүхэндэ модо бэлэдхэлгэ ба таллуулга дээгүүрхи хүдэлмэринүүд зүбөөр табигдаа.

Леспромхозой хүдэлмэришэд модо шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые Октябрьска революциин 33-дахи жэлэй ойдо дүүргэхэ, жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 30.000 кубометр модо шэрэхэ гэһэн уялга абаа һэн.

Тэрэ сагһаа хойшо эндэ мүрысөөнэй долгин улам үргэдэнэ. Үйлэдбэриин бүтээсэ ехээр дээшэлээ. Стахановецуудай тоо хоёр дахин олошороо. Паровозно машинистнууд А. Популов, П. Ташлыков ба бусад модо шэрэхэ үдэр бүрингөө нормонуудые 200 гаран процент дүүргэжэ, бүгэдэндэ эрхим жэшээ харуулна.

Модо бэлэдхэлгын участогуудта, мастерскойнуудта, бригада ба цех бүхэндэ үдэр бүри хүдэлмэриин дүн гаргагдана. Тиин, түрүү бригадуудта дамжуулгын Улаан туг барюулагдадаг байха юм. Иигэжэ, тус леспромхоз гээгдэлээ усадхажа, түрүү зэргэдэ гараба.

К. Скворцов.

Һалаар модонуудые ябуулна

Республика доторнай модо урадхуулга түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Хэдэн зуу мянган кубометр модон модоной заводуудта ба бусад пунктнуудта хүргэгдэжэ эхилээ.

Байкальска (директорынь нүхэр Колмаков), Итанциин (директорынь нүхэр Вставский) леспромхозууд трест дотороо эгээл түрүүлэн модо урадхуулгаяа дүүргээ һэн. Мүнөө эдэ леспромхозуудай хүдэлмэришэд үнгэрэгшэ модо бэлэдхэлгын сезон соо бэлдэжэ урадхуулһан модонуудаа һаллан хэрэглэгшэдтэнь эльгээжэ эхилбэ.

Һаяхан 5.300 кубометр модоной хэмжээтэй түрүүшын һала Байгал дээгүүр Ангара мүрэнэй эхин худар эльгээгдэбэ. Модонуудые һаллан ябуулха даалгабаринуудаа июль һара соо дүүргэхын тула дурсагдагша леспромхозуудай модошод эрид шангаар тэмсэжэ байна.

Д. Очиржапов.

Эршэмтэйгээр хүдэлмэрилнэ

Улан-Удын модоной заводто уһан сооһоо модо гаргалга түргэн темпээр ябуулагдажа байна. Завод нёдондо жэлэйхиһээ нэгэ хахад дахин ехэ модо гаргаха юм. Тиимэһээ заводой коллективэй урда модо уһанһаа гаргалгые саг болзор соонь дүүргэхэ талаар харюусалгатай зорилго табигдана.

Мүнөө тус заводой хүдэлмэришэд Онохойн модоной комбинадай коллективтэй мүрысэн хүдэлмэрилнэ. Һаяхан үнгэрэгшэ СССР-эй Верховно Соведэй сессиин хүндэлэлдэ модоной заводойхид эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ гараа. Бригада бүхэн абаһан уялгануудаа бодото дээрэнь амжалтатайгаар дүүргээ.

Коммунист Борис Перевваловай хүтэлбэрилдэг бригада лебёдкоор модо гаргаха нормоёо үдэр бүри 150—180 процент дүүргэнэ, штабельнуудаа һайн шанартайгаар хэнэ. Энэ бригада үндэр бүтээсэтэ ажалаараа заводойнгоо дирекциин дамжуулгын Улаан тугые хоёр һара удаагаар барижа ябана.

Эндэ хүдэлмэрилдэг колхозчигууд-сезонщигуудай ажал зүбөөр эмхидхэгдэнхэй. Мастер Намсараев транспортёроор модо таталгые шадамараар эрхилнэ. Тиин, үдэр соо хэдэн арбаад кубометр модо уһан сооһоо гаргана.

Д. Аюшеев.

Тобшо һонинууд

★ **Уранзохёолшодто лекци.** Һаяхан БМАССР-эй ССП-тэй Правленидэ политическэ ба научна эрдэм ухааниие дэлгэрүүлхэ обществын бодото гэшүүн—түүхын наукануудай кандидат нүхэр Шатилов «Социалистическэ нацанууд тухай И. В. Сталинай һургаал» гэһэн темээр лекци уншаба.

Уранзохёолшод энэ лекциие ехэ һонирхолтойгоор шагнаад, асууһан асуудалнуудтаа хангалтатай харюунуудые абаба.

★ **Пионерэй эдэбхи.** Хэжэнгын аймагай «Комсомол» колхозой дэргэдэхи эхин һургуулиин һурагша Түмэн Тушинов һуралсалайнгаа жэлэй дүүрэхэтэй сасуу колхозойнгоо 1-дэхи бригадын моридые харууһалжа эхилбэ. Энэ эдэбхитэй пионер нёдондо жэлдэ мүн энэ ажалда хүдэлмэрилхэ зуураа, 100 ажалта үдэр олоһон байгаа.

★ **Шэнэ барилганууд.** Яруунын аймагай «Улаан Туяа» колхоз электростанциин ба магазинай байшангуудые барижа дүүргэбэ. Һаяар электростанцинь ашаглалгада оруулагдажа, тэрэнэй хүсөөр үнеэ һааха, хони хайшалха агрегадууд, тээрмэ ба электрохюрөө хүдэлмэрилхэ юм.

★ **Городской стадион баригдаба.** Кяхта городто гоё һайхан стадион шэнээр баригдажа дүүргэгдэбэ. Мүнөө городой физкультурнигууд тэндэ олоороо сугларжа, элдэб наадануудые, мүрысөөнүүдые үнгэргэдэг болонхой.

★ **Малай типовой байрануудые барина.** Кяхтын аймагай Усть-Кяхтын сомоной Ульяновай нэрэмжэтэ колхоз малай типовой байрануудые барижа захалаа. Һаяар гахайн байра барижа дүүргэхэнь.

★ **Правлениин шэнэ байшантай болохонь.** Яруунын аймагай «Улаан Яруна» колхоз жэл ерэхэ тудам тосхоноо болбосон түхэлтэй болгоно. Мүнөө тус колхоз правлениин шэнэ байшан барижа захалаа.

АЖАЛАЙ РЕЗЕРВНҮҮДЭЙ ҺУРГУУЛИНУУДТА ОЛООРОО ҺУРАЛСАЯ!

★

Хүндэтэйгөөр хүлеэнэ

Мяха-консервын комбинадай ФЗУ-гэй һургуули 1939 онһоо хойшо хэдэн зуун мэргэжэлтэдые һурган гаргаа. Комбинадай цехүүдэй кадрова хүдэлмэришэдэй ехэнхи хубинь тус һургуулиие дүүргэжэ гарагшад юм.

ФЗУ-гэй һургуулиие дүүргэһэн колбасна цехын комсомольско-залуушуулай бригадын бригадир Тамара Потапова гэгшэ сталинска шангай лауреат Александр Чутких гэгшын үнэтэ үүсхэл халуунаар дэмжээ. Тиигэжэ, продукциин эрхим шанарай түлөө мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, толотомо амжалтануудые туйлаа. Мүнөө нүхэр Потаповагай хүтэлбэрилдэг бригадада СССР-эй мяха-һүнэй промышленностиин Министерствээр «Эрхим шанарай бригада» гэһэн нэрэ зэргэ хоердохёо олгогдобо.

Энэ һургуулиие дүүргээд, мүнөө дайнай һүүлэй сталинска табанжэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэһэн стахановецууд комбинадта хэдэн олоороо тоологдоно.

1949—50 онуудай һуралсалай жэлдэ тус һургуули урда урдынхиһаа амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ гараба. Үндэр мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые бэлэдхэн гаргахын тула багшанарай состав бүхы хүсэ шадалаа гаргаа.

Һурагшад Похонова, Дамдинова, Дашидоржиева ба бусад эрхим сэгнэлтэтэйгээр экзаменуудаа үгэжэ, мэргэжэлэй үндэр разрядуудые абаа.

Ерэхэ һуралсалай жэлдэ ехэхэн бэлэдхэл хэгдэжэ байна. Комбинадай дирекци һургуулиин заһабарида 40.000 түхэриг табиба. Мүнөө хүдөө нютагуудай болон городуудай залуушуулһаа хэдэн олон мэдүүлгэнүүд орожо эхилбэ. Тиихэдэ, энэ жэлдэ колбасна ба консервнэ группануудта һурагшадай тоо урда жэлэйхиһээ нилээд олошоруулагдаха байна.

С. Воробьёв.

★ ★

Һуралсал эхилхэнь

Манай парти ба правительство мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые бэлэдхэлгэдэ туйлай ехэ анхарал оролдолго гаргана.

Хүдөө нютагуудһаа ба городуудһаа ажалай резервнүүдэй һургуулинуудта һурахаяа ерэһэн залуушуул түрүү советскэ техникые шудалжа, хүсэ ехэтэ станогууд ба машинануудые хүдэлгэдэг мэргэжэлтэй хүнүүд болоно.

Ажалай резервнүүдэй һургуулинуудай һурагшад түлбэригүй һуралсал, хубсаһаар, гэр байраар ба эдеэ хоолоор гүйсэд һайнаар хангагдана. Иимэ услови гансахан манай советскэ орондо байгуулагданхай. Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ ЖУ, РУ, ФЗО-гэй һургуулинуудые хэдэн зуун залуу хүбүүд, басагад дүүргэжэ, республикынгаа завод, фабрикануудай хүдэлмэришэдэй зэргэдэ жагсаа. Мүнөө тэдэнэрэй олонхинь согтой ажалаараа солото стахановецууд боложо байна.

Улан-Удын түмэр замай № 2 училищи байгуулагдаһан сагһаа хойшо мэргэжэлтэй 3500 гаран хүдэлмэришэдые һурган гаргаа.

Тэдэнэй нэгэн — солото машинист Владимир Георгиевич Лавушкин мүн болоно. Нүхэр Лавушкин 1942 ондо тус училищиие дүүргэжэ гараа юм. Мүнөө тэрэ табанзуутанай хүдэлөөндэ оролсожо, толотомо амжалтануудые туйлаад, түмэрзамайхидай дунда алдар сууда гаранхай. Комсомольско бригадын ахалагша машинистаар хүдэлмэрилхэ зуураа, һара бүхэндэ 3—4 мянган түхэриг салин хүлһэ абана.

Тэрэшэлэн Виталий Касухин 1949 ондо түмэрзамай училищиие дүүргэһэн аад, өөрынгөө сухаришагүй оролдолгоор машинист болоо.

Энэ жэлдэ манай республика дотор 1500 гаран залуушуул элдэб мэргэжэлнүүдые шудалжа гарахань. Тэдэнэр большевистскэ партиин хүтэлбэри доро коммунизм байгуулжа байһан олон тоото хүдэлмэришэдэй зэргэдэ ороходо байна.

Предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна ба комсомольско организацинууд ажалай резервнүүдэй һургуулинуудые дүүргэһэн залуу хүдэлмэришэдые хүндэтэйгөөр угтан, һуража олоһон мэргэжэлээрнь хүдэлмэрилүүлхэ ёһотой.

Мүнөө түмэр замай училищинуудта 1950—51 онуудай һуралсалай жэлдэ залуушуулые абалга эхилбэ. Нүхэд залуушуул, олоороо училищинуудта һуралсахаяа орогты!

П. Оловянников,
БМАССР-эй ажалай резервнүүдэй управлениин инспектор.

Һургуулияа дүүргэбэд

Һаяхан Улан-Удын № 7 ФЗО һургуулиие 160 гаран залуушуул дүүргэжэ гараба.

Эдэнэр түмэр зам дээрэ ажаллаха мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд болоо. Тэдэнэрэй дунда холын Курумкан нютагһаа ерэжэ һураһан Омтаков, Хусаев, Доржиев ба Нечкин гэгшэд һуралсалаа һайн сэгнэлтэтэйгээр дүүргэжэ, табадахи разрядай дархашуул болоо.

Түмэр замай предприятинуудта эдэнэр барилгануудые хэжэ эхилбэ.

Модошо дархан нүхэр Хусаев үдэрэйнгөө нормые ехээр үлүүлэн дүүргэхэ зуураа, эрхим һайн шанартай продукци бүтээн гаргана.

С. Дондупов.

А. ЖАМБАЛОН

Нүхэдэй анхарал

★ ★

(Хүүгэдэй рассказ)

★

Урогой һүүлээр Түдэбэй гэртэнь ошожо, тэрэнэй юу хэжэ байдагыень шалгахые Балдан түрүүтэй дүрбэн пионернүүдтэ отрядай соведээр даалгагдаһан байгаа...

Дүрбэн пионернүүд городой улицаар шамдуухан алхалан ябана. Үе-үе гэрнүүдэй углуу тушаа тогтон хараашална.

—32-дохи номерой гэр һэн бэзэ?

—Тиимэ, тиимэ. 32-дохи.

—Тиигээ һаа үшөө сааша ха юм.

Иигэжэ дуугаралсан нэгэ тобхорхон гэрэй хажууда хүрэжэ ерэбэд.

—32! Эгээл энэ!

Пионернүүд түс-түс гүүлэн үүдэ тоншобо. Тэрэ дары «орогты!» гэһэн нарибтар дуун гэр сооһоо соностобо. Эдэнэр һубарилдаһаар гэртэ орожо, малгайнуудаа абан мэндэшэлбэд:

—Мэндэ сайн!

—Сайн, сайн, хүүгэд! Наашаа һуугты,—гээд эндэ байһан наһажаал эхэнэр дүрбэн хүүгэдтэ стулнүүдые табижа үгэнэ. Энэ—Түдэбэй эжынь байгаа.

—Түдэб Абидуев эндэ байдаг гү даа?—гээд Балдан түрүүлэн асууба.

—Тиимэ, эндэ байдаглдаа. Таанар Түдэбтэй хамта һурадаг гүт?—гэжэ хэлээд, Түдэбэй эжы шарайшалан хараад байба.

—Тиидэг, нэгэ класста һурадагбди. Тиигээд уулзаха гэжэ ерээ һэмди. Мүнөө хаанаб?

—Харин мэдэнэгүйлби. Урогһоо ерэмсээрээ мэгдэжэ эдеэлээд, «һургуулидаа ошохомни» гээд гараал һэн.

—Теэд, больница ошохомни гээгүй һэн гү?

—Юу хэлэнэт, яагааб?—гээд Түдэбэй эжы гайхангяар асууба.

—Толгоймни үбдэнэ гээд һүүлшын урогто байнгүй гаража ошоо һэн. Һөөргөө һургуулидаа ошоошьегүй,—гэжэ Балдан хэлэбэшье, Түдэбэй эжые галхаахагүйе оролдон:

—Тиигэбэл, бэень һайн ха юм даа,—гэнэ.

Ойр зуура абяагүй байһанаа, Түдэбэй эжы гэнтэ хүбүүд тээшэ сэхэ харан асууба:

—Түдэб номдоо ямар һуранаб?

Дүрбэн хүбүүд халажа ядан бэе бэеэ харалсана. Иигэжэ байтараа «шалгаха гэжэ ерэһэн аад, юундэ нюугаабибди. Түдэбэй эжы хүбүүнэйнгээ ямараар һурадаг, ямараар ябадаг болоһон тухай мэдэхэ ёһотой» гэжэ һанаад, Балдан үг-маг гэн байтараа үнэн ушарыень хэлэжэ үгэбэ:

—Юумэ бэлээр ойлгодог, һонор, бэрхэ юм. Теэд һүүлэй үедэ муушагаар һурадаг болоо. Мүнөө нэгэ предмедээр «2» сэгнэлтэтэй.

Түдэбэй эжы нюдөө ехэ болгон хүдэлхэеэ болишоод, хүбүүдые алдангүй харана.

— Юу хэлэнэт? Нээрээ гү? Муугаар һурана гэжэ гү?

—Тиимэл даа, үнэнииень хэлэнэбди,—гээд ондоо хүбүүн хэлэбэ.

—Тиихэдээ тэрэмни һаянай намайгаа мэхэлдэг болобо гээшэ гү? Үгы, һайнаар һурадаг бэлөйл. Байза, энэш... Хүдөө аймаг ошожо, нэгэ удаа түрэлхидэй суглаанда байбагүйб. Энээнһээ болобо гээшэ ха. Харин ерээд асуухадамни, «багшамнай суглуулжа абаа» гээд Түдэб дневнигээшье харуулаагүй. Бэрхэнүүдта даа, ерэжэ дуулгаһантнай болоо. Иигэжэл нүхэдтөө анхаралаа хандуулжа ябаха хэрэгтэй,—гэжэ хэлээд, Түдэбэй эжы урмаа хухарһан янзатай байба.

Иигэһээр байтар газааһаа Түдэбэй абяан дуулдажа:

—Эжы, ехээр үлдөөб! Юу эдихэмниб?—гэһээр тэрэ орожо ерэбэ. Харин нүхэдэйнгөө һуужа байхые гэнтэ харажархин гэхэдээ, Түдэб үүдэнэйнгээ хажууда уруугаа харан зогсошобо.

Түдэбэй эжы хүбүүн тээшээ сэхэ хаража:

—Хаанаһаа ерэбэш даа?—гээд асууба.

—Би... Би...,—гээд Түдэб мүртэй юумэ хэлэбэгүй.

—Һургуулидаа ошоо гүш?

—Би... (ошоо гэжэрхин алдаад, Түдэб нүхэд тээшээ хараһанай һүүлээр),—Үгы,—гэжэ үг-маг гэн нэмэбэ.

Энэ үедэ шагнажа һууһан хүбүүд Түдэбэй эжыдэ хандан:

—Та үсэгэлдэр үбдөө һэн гүт?—гэжэ асууба.

—Би гү? Би яагаашьегүйлби. Юун болооб?

—Түдэб үсэгэлдэр урогтоо ошоогүй. Тиигээд мүнөөдэр асуухадамнай «Эжымни үбдөөд, һахижа ерэхэ аргагүй байгааб» гээ һэн. Тиихэдээ, Түдэб классаа мэхэлээ гээшэ гүш?

—Би мэхэлхэ гэжэ һанаагүй һэм. Эндүүрээд тиигэжэ хэлэжэрхёоб,—гээд Түдэб бэеэ үмөөрхэ һанаатай байба.

—Үшөө, «юундэ номдоо муугаар һуранаш» гэжэ асуухада, «гэртэмни хэхэ юумэн ехэ аад, номоо үзэхэ сүлөөмни болодоггүй» гэжэ хэлээ һэн. Энэ зүб гү?—гээд хүбүүд Түдэбэй эжыдэ хандана.

—Юун гэлтэй юм... Яагаа аягүй юм гээшэб! Иигэжэ, хүбүүнэйнгээ түлөө улайха сайхаб гэжэ огто һанаагүйлби,— гээд, Түдэбэй эжы шарайгаа хубилган байба.

—Гэрэйнгээ даабари Содномһоо буулгадаг, үдэр бүри кинодо ошодог гү, али наадажа ябадаг гэжэ хэдэн хүнһөө мэдээбди. Тиимэ хадаа шимнай багшанараа, отрядаа, эжыгээ амархан мэхэлжэрхёод, номоошье үзэдэггүй хүн байналши. Ганса ши отрядайнгаа нэрэ хүндые гутаажа ябана бшууш. Яажа, нүхэр, гайханагүйбши? Юунэй түлөө энэ улаан галстук зүүжэ ябанаш? Бидэнэр отрядайнгаа нэрэ хүндын түлөө, шинии түлөө һанаагаа зобожо, шамда туһалхые оролдожо ябанабди. Харин ши? Ши бидэниие—нүхэдөө мэхэлжэ, отрядаа хойшонь татажа ябана ха юмши!..

Түдэб иимэ муу ябадалаа нүхэдтөө, эжыдээ мэдэгдэһэндээ хүрин улаан болошоод, уруугаа харан байба. Тэрэнэй нюур ба шэхэниинь шатажа байһандал халуу буcалжа, уралнуудынь үлэ мэдэг дарбиганалдахадал гэнэ. Хүниие, отрядаа мэхэлхэ гээшэ муу ябадал мүн байна гэжэ Түдэб һаял ойлгобо хаяа.

— Зай, юун гэжэ бодоношь? —гээд эжынь дуугаа бага шангадхан асуугаадхина.

Түдэб хэлэхэ үгэеэ оложо ядаһан хэбэртэй гараа шэмхэлжэ, бодолгото болон байтараа толгойгоо үргэжэ:

— Алдуугаа ойлгооб. Энээнһээ хойшо заһархаб, — гэжэ үнэн зүрхэнһөө хэлэбэ...

Иигэжэ алдуугаа мэдэрһэн Түдэб хараа байса заһаржа, тон оролдосотойгоор, һайнаар һурадаг болобо.

Нүхэдөө, өөрыгөө, эхэ эсэгэеэ ба һургуулияа мэхэлхэ гээшэ туйлай муухай гэмтэ хэрэг гэжэ бүхы наһан соогоошье мартахаар бэшээр Түдэб ойлгоһон байгаа.

Грециин коммунистическэ партиин ЦК-гэй пленум

ПРАГА, июниин 23. (ТАСС). Телепресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, сүлөөтэ Греци гэжэ радиостанци хадаа майн 14-һөө 18 хүрэтэр болоһон Грецескэ компартиин Центральна Комитедэй 7-хи пленум дээрэ Грецескэ компартиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн Димитриос Вландасай хэһэн элидхэлые дамжуулба.

Грецескэ компартиин центральна комитедэй 6-дахи пленумһээ хойшо үнгэрһэн 7 һарын событинууд хадаа 6-дахи пленум дээрэ абтаһан резолюциин зүб байһаниие харуулба. Монархо-фашизм хадаа орон соохи кризисые зогсоожо шадаагүй байхаһаа гадна, тэрэниие бага зэргээршье хүнгэдхэжэ шадаагүй. Грециин демократическа армиин гол хүсэнүүдынь хэбээрээ үлэбэ.

Энэ оной февральда Грецидэхи промышленна үйлэдбэри хадаа 1938 онойхитой сасуулхада 78,5 процент болобо. Грециин хүдөө ажахын үйлэдбэриин хэмжээнь американска эзэрхэлгын үндэһөөр дайнай урда тээхи хэмжээнэй 63,1 процентнь болоно. Центральна ба Зүүн Европоһоо, мүн Советскэ Союзһаа таһархай байһан сагтаа Греци бэеэ даанхай байжа шадахагүй юм гэжэ Вландас мэдүүлбэ.

Вландас хадаа Грецидэ американска «туһаламжын» дүнгүүд дээрэ, тэрэшэлэн Грецидэхи гражданска дайниие американецуудай финансировалһанай дүнгүүд дээрэ тогтожо хэлэбэ. Грециин материальна хохидолынь 614,9 миллион доллар болоо. Тэрээнһээ гадна хүдөө ажахыда 261,1 миллион долларой хохидол гараба. Грецидэхи американска политикын уршагаар 1946 онһоо 1949 он хүрэтэр хуулита мэдээнэй ёһоор, 150 мянган хүн алагдаа. Үнэн дээрээ энэ тоонь нилээд ехэ байна.

Хүнүүдэй шуһан, түрмэдэ хаагдаһан ба сүлэгдэһэн тэмсэлшэдэй ёолоон хадаа англо-американска империалистнуудта ба тэдэнэй «туһаламжада» саг үргэлжын приговор болобо. Энэ «туһаламжын» үндэһөөр Грециин хүн зон дайнай урда тээхиһээ 2 дахин бага хоол хэрэглэнэ. 1947 оной июльһээ 1949 оной октябрь хүрэтэр 5322 хүн саазалан алагдахаар сүүдлэгдэбэ, тэдэнэй 3033 хүниинь саазалан алагдаа. 16738 хүн удаан сагаар түрмэдэ һууxаар сүүдлэгдэһэн ба 5425 хүн сүүд хүлеэжэ түрмэдэ байна.

Өөрынгөө элидхэлэй хоёрдохи бүлэгтэ Вландас партиин дотоодын асуудалнууд тухай хэлэбэ.

Италида Стокгольмско уряада гар табина

РИМ, июниин 23. (ТАСС). «Унита» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Венецианска областьдо эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй Стокгольмско уряада 300 мянган хүн гар табяа.

Эб найрамдалай тала баригшадай Итальянска комитедэй мэдээнүүдэй ёһоор, Алессандрия городто 85875 хүн, Казерта городто 46005 хүн, Терни городто 11000 хүн, Пиомбино городто 15000 хүн уряада гар табяа.

Японидо 1.225.600 хүн Стокгольмско уряада гар табиба

ШАНХАЙ, июниин 24. (ТАСС) Токиоһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, Японидо эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй Стокгольмско уряада июниин 19 хүрэтэр 1.225.600 хүн гар табяа гэжэ «Акахата» газетэ бэшэнэ.

Израилиин Учредительнэ суглаанай президиумэй нэрэ дээрэ арабска хүн зоной эльгээһэн петици

ТЕЛЬ-АВИВ, июниин 23. (ТАСС). Газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Израилиин сэрэгэй захиргаанай мэдэлдэ байгаа районуудта һуудаг арабска хүн зоной делегаци хадаа 12 мянган хүнэй гар табяатай петициие Учредительнэ суглаанай президиумдэ барюулба.

Сэрэгэй захиргаанай мэдэлдэ байгаа районуудта һуудаг 160 мянган арабуудай нэрэһээ петици хадаа ороной арабска хүн зоной гражданска юрын эрхэнүүдые хамгаалхые, тусгаарлабал, Израилиин территори дээгүүр арабска хүн зоной сүлөөтэйгөөр нүүн ябалгые хориһон хорилтые болюулхые Израилиин Учредительнэ суглаан болон правительствоһаа эринэ.

Петици хадаа арабска хүн зониие доромжолхо ябадалые зогсоохо, расистска хуулинуудые болюулха, ороной тэгшэ эрхэтэ гражданинуудта шэнгээр арабуудта нормальна ажаһууха арга боломжо олгохо эрилтэ табина.

Канадска правительство СССР-эй Славянска Комитедэй делегациин Канадада ерэхэ ябадалдань һаад хэнэ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 23. (ТАСС). Торонто городто июниин 29-һөө июлиин 1 хүрэтэр Канадын Славянска нэгэдэхи Конгресс болохо байна. Ниитэ канадска Славянска Комитет хадаа өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые энэ конгресстэ эльгээхэ гуйлтатайгаар СССР-эй Славянска Комитедтэ ба Арадай демократиин Оронуудай славянска комитедүүдтэ хандаба. СССР-эй Славянска Комитет конгресстэ хабаадалсахын тула А. С. Гундоров (делегациин хүтэлбэрилэгшэ), Н. П. Бажан, Максим Танк ба И. М. Возный гэгшэдэй составтай делегациие Канада руу ябуулха шиидхэбэри абаба.

Гэбэшье, Советскэ Союзай ба Канадын хоорондохи культурна холбоонуудые бэхижүүлхэ ябадалда али болохоор һаад ушаруулхые оролдожо, канадска правительство СССР-эй Славянска Комитедэй делегацида визэнүүдые үгэхэһөө арсажа, энэ арсалта тушаа ямаршье тайлбари үгөөгүй гэжэ элирбэ.

Ассошиэйтед Пресс агентствын сеульска корреспондентын мэдээсэл

НЬЮ-ЙОРК, июниин 25. (ТАСС). Сеулһаа Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хойто Кореяын зэбсэгтэ хүсэнүүд бага эсэргүүсэлгые үзэжэ, фронтын бүхы линиин хажуугаар ябажа байна. Хойто-корейскэ 2 самолёт Сеул дээгүүр ниидэбэ. Урда Кореяын сэрэгүүд Онджин гэжэ хахад аралһаа ямаршье эмхи журамгүйгөөр гаража байна гэжэ корреспондент заана.

Хойто Кореяын сэрэгүүд Кайсон городто ороо гэжэ агентство заана. Агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, хойто-корейскэ сэрэгүүд Чунчоной районд иланга хүсэтэй түрилтэ хэбэ.

Хойто Кореяын сэрэгүүд 38-дахи параллельһаа урагшаа 30 ба 65 километртэ байдаг зүүн эрье дээрэхи 2 пунктнуудта бууба. Урда Кореядэхи американска сэрэгэй советнигүүдэй группые толгойлогшо полковник Райт мүнөө Японидо байна гэжэ агентство заана. Тэрэ хадаа июниин 27-до Сеул бусажа ерэхээр хүлеэгдэнэ.

Австрида колорадска сохо тараба

ВЕНА, июниин 22. (ТАСС). Австриин баруун провинцинуудта колорадска сохын түргэнөөр тараһан тухай демократическа хэблэл мэдээсэнэ.

Тироль, Форарльберг, Зальцбург ба Дээдэ Австри гэжэ баруун провинцинуудһаа гадна, колорадска сохо мүн Штиридэ угаа олоор бии боложо эхилбэ. Хүдөө ажахын энэ аюулта дайсан хадаа американска самолёдуудһаа Германска демократическа республикын территори дээрэ анхан хаягдаһан байгаа.

Урда Кореядэхи террор

ПХЕНЬЯН, июниин 23. (ТАСС). Партизануудтай тэмсэхэ нэрээр лисынмановска бүлэг хадаа түрэһэн нютагһаань олон мянгаад таряашадые үлдэн зайлуулжа, тосхонууд ба деревнинүүдые шатаана, хүн зониие үлэсхөөн зобооно. Сеулһаа Хангук Тхомсин агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Урда Кореяын городууд ба деревнинүүдтэ гэр байрагүй 3 миллион шахуу хүнүүд зайжа ябана, тэдэнэр тосхонуудые лисынмановецуудай олоор усадхаһан дээрэһээ өөһэдынгөө гэр байрые гээжэ, зүһэмэ хилээмэ оложо шадахаяа болибо.

СПОРТ

РСФСР-эй түрүү һууриин түлөө

Июниин 25. Амаралтын үдэр футболоор РСФСР-эй түрүү һууриин түлөө боложо байгаа мүрысөөнэй ээлжээтэ матчда Улан-Удын «Динамын» ба Читын ОДО-гэй команданууд уулзаба.

Мүрысөөнэй түрүүшын таймһаа эхилээд читынхид эдэбхитэйгээр наадажа, түрүүлэн тоо нээбэ. Нааданай эршэ бүри шангадана. «Динамын» футболист Кондратьев харюу болгон тэдэнэй ворота руу бүмбэгэ сохин оруулжа, тоогоо тэгшэлбэ. Түрүүшын таймын эсэстэ читынхид үшөө нэгэ гол манайхинда үгэбэ.

Хоёрдохи таймда динамынхид эмхигүйгөөр наадажа, читынхид тэдэнэй ворота руу үшөө 2 бүмбэгэ сохин оруулһан байна.

Мүрысөөндэ читынхид 4:1 гэһэн тоотойгоор илаа.

ВЦСПС-эй кубогой түлөө

Бурят-Монголой профессиональна союзуудай областной Совет футболоор ВЦСПС-эй кубок абалгын мүрысөө үнгэргэжэ захалаа. Тус мүрысөөндэ аймагуудай ба городуудай футбольно командануудхабаадалсана.

Июниин 24-дэ «Динамо» стадион дээрэ түрүүшын уулзалга болобо. Эндэ «Пищевик», «Строитель» обществонуудай команданууд мүрысөөд, 1 : 1 гэһэн тоотойгоор тэнсэбэ. Мүрысөөнэй условинуудай ёһоор шүүгдэһэн команданууд мүрысэгшэдэй тооноһоо хаһагдаха байһан хадань, июниин 25-да эдэ командануудай хоёрдохи уулзалга эмхидхэгдэбэ. Эсэстээ «Строитель» обществынхид 4 : 2 гэһэн тоотойгоор илаһан байна.

Удаань болоһон мүрысөөнүүдтэ *локомотивайхид*, «Шахта» обществынхидые, «Стальцех» байкалайхидые шүүбэ.

Эдир футболистнар республикын кубогой түлөө

БМАССР-эй кубок абахын түлөө эдир футболистнарай түрүүшын республиканска мүрысөөн боложо дүүрэбэ.

Энэ мүрысөөндэ «Динамо» обществын эдир футболистнар илажа гараба. Тус обществын команда финальна уулзалгада большевигэйхидые 7:0 гэһэн тоотойгоор шүүгээ.

Набшата тэжээл бэлдэжэ захалаа

Сэлэнгын аймагай Үбэр-зөөхэйн сомоной «III Интернационал» колхоз гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, һаалишад, һурагшадһаа тусгаар бригада бүридхэбэ. Энэ бригада тэндэхи һургуулиие даагша нүхэр Цыдыповэй хүтэлбэри доро набшата тэжээл бэлдэжэ захалба. Хүдэлмэриингөө түрүүшын үдэр соо тэдэнэр модоной 25 центнер мүшэр суглуулжа, колхоздоо тушаагаа.

В. Бадашкеев.

Шэнэ пилорама

Иволгын аймагай «Мартын 8» колхозой колхознигууд малаа дулаан ба һаруул байрануудаар хангахын тула эрмэлзэнэд. Тэдэнэр барилгада хэрэглэгдэхэ 1200 гаран кубометр модо бэлдэһэн ба 10 хүнһөө бүридэһэн тусгаар барилгын бригада бүридхэһэн байна.

Һүүлэй үедэ тус бригада үхэрэй ба хониной байрануудые урилһан, шубуунай байра заһабарилһан байна. Мүнөө тугалай типовой байра барижа захалаа.

Һаяхан энэ колхоз пилорама абажа тодхобо. Энэнь колхозой бүхы барилгануудые барилгын материалаар хангаха хүсэтэй юм.

А. Нагаслаев.

Харюусалгатай редактор
Д. Д. ЛУБСАНОВ.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1.80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3.23; отделов партийной и комсомольской жизни культуры и быта—4.52; пропаганды и агитации—7.85; сельского хозяйства промышленности и транспорта—6-84; переводов—3.23; писем трудящихся и информации—6.84 (2 зв.): об'явлений 2.64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02329. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000